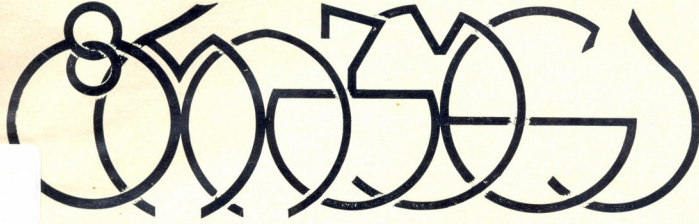

თავისუფლება

825
1974

საპარტიო-საბანკო-საფინანსო-საბიზნესო-საბიუროკრატიული მუშაკთა ორგანო

საბრძოლველად კლავია: ლევან ზურაბიშვილი, მიხეილ გრიგოლია, გიორგი წერეთელი.

LA TRIBUNE DE LA LIBERTÉ

Organe pour la Libération de la Géorgie

№2

პარიზი

მარტი 1974

ოცდახუთი თებერვალი

1921 წლის 25 თებერვალს, საბჭოთა რუსეთის ჯარები ჩვენს დედა-ქალაქ თბილისში შემოვიდნენ, ჩვენმა ჯარებმა, მთავარსარდლის ბრძანებით, იგი წინა ღამით დასტოვეს: გორის და ლიხის მოისაკენ დაიხიეს. ამ დღეს ომი არც დაწყებულა და არც გათავებულა, მაგრამ სიმბოლიურად, ჩვენ ეს დღე მიჩნეული გვაქვს ეროვნული დამოუკიდებლობის დაკარგვის დღედ. ეროვნული გლოვის დღედ, ხოლო მტერი ამ დღეს ზეიმობს თავის გამარჯვებას.

117 წლის შემდეგ საქართველომ განსაკუთრებულ პირობებში დაიბრუნა სახელმწიფოებრივი სუვერენობა. ბოლშევიკების ავტოკრატიის შედეგად, რუსის ჯარები სტოვენებ საქართველოს საზღვრებს და სახლებში მიეშურებიან თავიანთი იარაღით. გზა და გზა ისინი სარკვევენ მშვიდობიან ქართველ მოსახლეობას, თურქეთის ჯარი მათ ფეხდაფეხ მოჰყვება და იკავებს საქართველოს სამხრეთ ტერიტორიებს. ამ მეტად სახიფათო მომენტში, ქართველმა ხალხმა გამოიჩინა შესანიშნავი სახელმწიფოებრივი სიმწიფე: სრულიად უსისხლოდ მილიონიანი რუსის ჯარი გაყვანილ იქმნა საქართველოს საზღვრებს გარეთ. შეჩერებულ იქმნა თურქ ჯარების წინსვლა და მალე სრულიად განიდევნენ საქართველოდან.

— საქართველოს მთავრობა მუდამ იცავდა ჩაურევ-

ლობის პოლიტიკას და ის მტკიცედ აღუდგა წინ, როცა დენიკინი მოითხოვდა მისი ჯარების გატარებას საქართველოზე. რუსის მოსახლეობას, რომელიც იმ დროს საქართველოში ცხოვრობდა, არავითარი ჩაგვრა-შევიწროება არ განუცლია. დამოუკიდებლობის მთელ პერიოდში, ამ მხრივ, ადგილი არ ჰქონია არც ერთს ინციდენტს.

1920 წელს ლენინმა იცნო საქართველოს დამოუკიდებლობა; ხელი აიღო მეფის რუსეთის პრეტენზიებზე და აღიარა მის საქმეებში ჩაურევლობის პრინციპი — მიუხედავად ამისა, იმავე ლენინის რუსეთი: სრულიად უმიზეზოდ, ომის გამოუცხადებლად, მუხანათურად და ევრაგულად თავს დაესხა ომისათვის სრულიად მოუნზადებელ ქვეყანას და 5 კვირის უთანასწორო ბრძოლის შემდეგ დაიპყრო იგი.

ამ ყოვლად არა მორალურ ომში რუსის ხიმტებს თან შემოჰყვა რამდენიმე გზაბნეული ქართველი ავანტურისტი. პირადი თუ პარტიული შურით და განდიდებით დაეადებულგმა, ზეარაკად შესწირეს დედა-სამშობლო მეოცე საუკუნის მრისხანე ტირანიის კვარცხლბეკზე. თუმცა, თითქმის ყველა ისინი ამავე ტირანიის საკურთხეველზე იქმნენ შეწირულნი, მაინც მათ არ აცდებათ ქართველი ხალხის სამარადეაო წყევლა-კრულენა.

53 წელი გავიდა ამ დაწყვეტილი თარიღიდან. რამდენი ვიი და უბედურება გადახდა ამ ხნის განმავლო-

ბაში ჩვენს ქვეყანას, რა საჭიროა ამის ჩამოაკლა. ყველამ კარგად იცის თუ რა ძვირი დაუფლდა ქართველ ხალხს რუსული ხისტებით გასაბჭოება, მაგრამ ყველაზე უფრო აუტანელი, ყველაზე უფრო ამარჯუნი ბანკის არის, რომ დღესაც როგორც მთელი ამ 53 წლის განმავლობაში უწყალო ცინიზმით აიძულებენ ქართველ ხალხს:

გლოვის მაგიერ იდღესასწაულოს მისი დამარცხება, დამპყრობელებს მხსნელები უძახოს, ხოლო მოღალატეებს გუნდრუჯი უქმეოს. მტერი ბევრი ჰყოლია ისტორიულად ქართველებს.

პარაკლისი წმიდა ნინოს მკლესიანი

კვირას, ა. წ.: 24 თებერვალს, პარიზის წმიდა ნინოს ეკლესიაში გადხდომი იქმნა პარაკლისი 1921 წლის თებერვალ-მარტში, საბჭოთა რუსეთის ჯარების აგრესიის შედეგად წარმოებულ ბრძოლებში, დაღუპულ მამულიშვილთა, და ყველა მათთვის ვინც შემდეგაც ამის მიზეზით დაიღუპა.

გუნდმა, რომელიც სრული შემადგენლობით გალობდა, ოთარ პატარიძის ხელმძღვანელობით, პარაკლისის დასასრულს შეასრულა ქართული ეროვნული ჰიმნი დიდება. დროშასთან იდგნენ ამ ბრძოლების ვეტერანები: ქრისტეფორე იმნაიშვილი, ვალიკო ჩუბინიძე და იმ დროს იუნკერი, ამჟამად საფრანგეთის არმიის გადასმდგარი პოდ-პოლკოვნიკი ალექსანდრე კინწურაშვილი. მოძღვრება ილია მელიამ წარმოსთქვა ქადაგება შეუღებო შინაარსის:

„25 თებერვალი, ყველა ჩვენთაგანისათვის აქ, არის სამგლოვიარო დღე, რადგანაც ის აღნიშნავს თბილისის დაცემას, და ამავე დროს ის ნიშნავს ჩვენი ეროვნული დამოუკიდებლობის დაკარგვას.

ისევე როგორც 1924 წლის ავგისტოს აჯანყებას, 25 თებერვალსაც ჩვენ აღნიშნავთ ყოველწლიურად განსაკუთრებულად. რატომ? როგორც ერთის, ისე მეორის დროს ჩვენ განვიცდეთ მარტში. ღირს განა ვიდღესასწაულო დამარცხებები?..“

მისი მიწა-წყალი არა ერთხელ აუოხრებიათ. ისეთი დამდაბლიდა ჯერ არავის უკადრებია მისთვის!

— დროა გათავდეს ეს ტრალი-კომედია, მაგრამ ჩვენს ძალა არ შეგვიწევს მონობის უღელი გადავივლოთ. ხანსათის ისეთი სიმტკიცე მინც გამოვიჩინოთ, რომ მათ ღრეობას ვავემიჯნოთ და ჩვენი წუხილი ღირსებით ავიტანოთ. ვაგებდით ვთქვათ: არ გვინდა მატყუარობა! სიმართლე შევიტყუდეს, მისი დათრგუნვა შეუძლებელია.

მაშ გაუმარჯოს სიმართლეს! ძირს ტყუილი და მელაძუბა!..

უნდა ვიცოდეთ, რომ ერთის მხრივ, მსხვერპლის გაღება, — შეილებს მიერ გაღებული სისხლი, ერს უფლებას აძლევს მოიპოვოს ღირსეული ადგილი საკაცობრიო ისტორიაში. იგი დამამტკიცებელი საბუთია ერის ნებისყოფისა: იტხოვროს თავისუფლად და იყოს თავისი ბედის ბატონ-პატრონი.

მეორეს მხრივ, ადამიანებს ახასიათებთ უფრო მეტად ნოიხბილონ სიმძლავრისა და წარმატებისაგან ვიდრე სიმართლისაგან. ისინი განწყობილნი არიან უფრო დასთმონ, ვიდრე ვინააღმდეგობა გასწონ. იმედო ნანგვარ საუკუნის განმავლობაში არის ძალიან გრძელი! მაგრამ აი მიჯნა წარუხოცავი, რომელიც თავიანთი მსხვრალეებით აღნიშნეს ჩვენმა მამებმა და ძმებმა, ჩვენმა დედებმა და დებმა. ის ჩვენ გვაიძულებს თუ რომელ მხარეზე დავრჩეთ; ან ჩვენ ვავრძელებთ მათ ბრძოლას და მთი მათ სურვილებს დადებითად ვეხმადურებით, ან არა და, ვთანხმდებით ეროვნული დამოუკიდებლობის და ჩვენი ქრისტიანული ტრადიციების დაკარგვას, რაც ამავე დროს ნიშნავს რწმენისა და აზროვნების თვისუფლების დათრგუნვას, და ამით მათ იმედებს ვლაღატობთ. დიახ, ამიტომ განსაკუთრებული აღნიშვნა ყოველწლიურად ამ დღისა არის საჭირო, რათა განვახლოთ ჩვენი ეროვნული და ქრისტიანული ვალდებულებები და მოვალოებები იმ ძვირფას მსხვერპლად შეწირულთა მიმართ.“

ბ-ნ კ. სალიას „საქართველოს ისტორიის“ შესახებ „მ. ტ.“-ში მიღო შედეგი განცხადებები:

რეზოლუცია, მიღებული საქ. სოც. დემოკრატიულ პარტიის, პარიზის ორგანიზაციის მიერ, 10 თებერვალს, 1974 წელს.

მეცნიერულ ჟურნალ „ბედი ქართლისა“-ში, რომელიც ფრანგულ ენაზე გამოდის, ბ-ნი კალე სალია თა-

ვის წერილი საქართველოს დამოუკიდებლობის დაკარგვას გამოხატავს შემდეგ ფრაზაში:

„საქართველო იქნა გასაბჭოებული“.

არ არის ნაჩვენები, გასაბჭოება მოხდა ვარეშე ძალების მიერ; ასეთ ფორმულას შეუძლია შეცდომაში შეიყვანოს უცხო მკითხველი; უნდა ყოფილიყო განმარტებუ-

ლი, რომ საქართველო იქნა დაპყრობილი რუსეთის შეიარაღებულ ძალების მიერ.

სოც.-დემ. ორანიზაციას დიდ შეცდომად და დანაშაულად მიაჩნია საქართველოს ეროვნული ტრადიციის ასეთნაირად წარმოდგენა, რაც ემსახურება მოსკოვის საქმეს. ამით ავტორი ემოჯინება პოლიტიკურ ემიგრაციის მოვალეობას.

პარიზის სოც.-დემოკრატიული ორგანიზაცია.

3. ნოვაძე.

ლენინი და ზადლიშტა

უკვე 1918 წელს რუსეთში შემშლილია მძევნარება და ამერიკულმა წითელმა ჯვარმა დიდი დახმარება გაუწია რუსის ხალხს სურსათ-სანოვავის მიწოდებით. ეს შემშლილია გავრცლდა 1919 წელს და 1920—21—22 წლებში საქვე კაცისკამობამდე მივიდა.

1922 წელს „პონტფიკო“ ინსტიტუტ ორიენტალე“-მ დაბეჭდა ანგარიში იმ სიმშლის გამო, რომელიც ი-ი ხანად (1921—22 წწ.) რუსეთში მძევნარებად; სიმშლით აუარებელი ხალხი იხიციებოდა და თავის ვადასარჩუნად ბევრი თავის ბავშვსაც ქამდა; არამც თუ მარტო ეს, არამედ მყასბენიც კი ყიდნენ ბავშვთა ხორცს და ბაზარზე მას აწოდებდნენ. ევროპიდან და ამერიკიდან რუსეთის დამშულ ხალხს ეხმარებოდნენ, — ყერძოდ ამერიკა მას მილიონ ტონობით სურსათ-სანოვავეს უგზავნიდა და უნაწილებდა.

რასაკვირველია, კორესპონდენტები დასავლეთის პრესას დაწერილებით აცნობდნენ სიმშლისაგან გამოწვეულ უბედურებას და სურათებსაც აქვეყნებდნენ.

საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე, ბ-ნი გივი ჯავახიშვილი დიდი უსიკრებლო ვინძე ყოფილა, როდესაც გაზეთ „სამშობლო“-ში (22 სექტემბერი 1972 წ.) აცხადებს, რომ: „მსოფლიო პროლეტარიატის დიდი ბელადი ლენინი დევემას უგზავნის (1921 წლის 7 ივლისს) სასურსათო სახალხო კომისარიატის რეკომენდულს როსტოვში: „ვითხოვსწინებთ რა საქართველოს მძიმე სასურსათო მდგომარეობას, წინადადება გეძლევათ გაგზავნათ თბილისში, საქართველოს სასურსათო კომისარიატის მისამართით 100,000 ფუთი პური. დევემას მიიღება და შესრულება დამიდასტურეთი!“-ო. და ეს ვაითავმჯდომარე აღარაფერს ამბობს, მიიღო ეს პური საქართველომ თუ არა, და რასაკვირველია, არაფერს ამბობს იმაზე, რომ სწორედ საქართველოდან გაზიდეს

საქ. სოც-დემოკრატიული პარტიის წარმომადგენლების განცხადება:

საქართ. სოციალისტ-დემოკრატიული პარტიის წარმომადგენელნი დასავლეთში ბ-ნი გიორგი ნაკაშიძე, ნიკოლოზ ანთაძე და ნიკოლოზ ურუშაძე „ბედი ქართლისას“ ზე 30 ნომერის გამოცემისთანავე: 1972 წელში, ბ-ნ კ. სალიას იმ ნომერის მოთავსებულ დამოუკიდებელ საქართველოს რუსულ საოკუპაციო ჯარების მიერ დაპყრობის საბჭოელთა გაყალბებული ვერსია ყოველგვარ ყოყმანის გარეშე, სიტყვიერად და წერილობით დაბეჭდეს და ბ-ნ კ. სალიას პოლიტიკურად გაემიჯნენ.

ნ. ურუშაძე.

რუსებსმა მაშინ და განა მარტო სურსათი? ბევრად ბევრი სხვა რამ...

1918 წ. ამერიკული დამმხმარე კომიტეტის ხელმძღვანელი გახლდათ პოდპოლკოვნიკი რაიონდ რობინს. რაიონკლი ეს ოფიცერი. რასაკვირველია, ვერ ეტყვეოდა რუსულ ამბებში და ბოლშევიკური პროპაგანდით გაბრუნებული ვულუბრევილოდ ფიქრობდა, რუსეთში მტყიცი ეკონომიური დემოკრატია“ შეიქმნებოდა! თავისი მუშაობის დასასრულს... რაიონდ რობინსმა რუსეთის მაშინდელ დიქტატორს ლენინს მისწერა შემდეგი წერილი 1919 წლის აპრილის 25-ს.

«Уважаемому Николаю Ленину, Председателю Совета Народных Комиссаров Российской Советской Федеративной Социалистической Республики»
Москва, Кремль.

Дорогой г. Председатель. Заканчива распределение всего продовольствия и пособий, предназначенных Американским Красным Крестом в помощь русскому народу, я готовлюсь сейчас выехать из России в Соединенные Штаты через несколько дней.

Позвольте мне воспользоваться случаем, чтобы выразить свою искреннюю признательность за Ваше сотрудничество и любезность при осуществлении моей работы по линии Американской Миссии Красного Креста в России, а также твердою надеждою, что Российская Советская Республика разовьется в прочную Демократическую Державу и что Ваша колыбельная цель — сделать Россию прочной экономической демократией — будет осуществлена.

Ваша пророческая проникновенность и гениальное руководство поздравляю Советской власти укрепиться во всей России, и я уверен, что этот новый созидательный орган демократического образа жизни людей удивит и двинет вперед дело свободы во всем мире. В течение пяти месяцев моим горячим желанием было принести пользу делу ознакомления американского народа с этой новой демократией, и я надеюсь продолжить усилия в этом направлении по возвращении на родину.

С признательностью, лучшими пожеланиями и глубоким уважением искренне Ваш

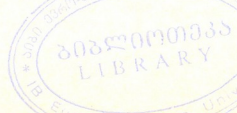
Раймонд Робинс,
подполковник, руководитель
Американской Миссии Красного Креста.

ლენინის 100 წლისთავზე, როგორც თვით საბჭოთა კავშირში, ისე უცხოეთშიც მკათებელი ვააბრუეს იმის

191-15

296 X

157

მტიციებით, თუ ლენინი რა გენიოსი დიდი კაცი ყოფილა რა საკითხთან არ ჰქონია საქმე? და რას არ აწერენ და სწერენ დღესაც ლენინის დიდობის გამო! მარტო სათაურების აღნიშვნაც კი ნათელი სურათს ვაჩვენებს, მაგრამ აბა, როგორ შემძლია ყველა სათაურის აქ მიტანა, ამას მთელი წიგნი დასჭირდება, მაგრამ სამავალათოდ მაინც ვაგაგონობთ ზოგიერთს:

„ლენინიზმი მუდამ ცოცხალი, ცხოველყოფილი მოძღვრებაა; ლენინი საზოგადოების განვითარებაში ხალხის მსახურის როლის შესახებ; ლენინი ორი სისტემის საზღვრძლივი, მშვიდობიანი თანაარსებობის და თანამშრომლობის შესახებ; ნაროდნიკების იდეური განადგურება ლენინის მიერ; ლენინის ნაშრომი რუსული ენის გაუმყენდის შესახებ; ლენინური ვახუთი „პრავდა“ და რევოლუციური მოძრაობა საქართველოში; ლენინური სიტყვა; ლენინიანა (რამდენჯერ); ლენინი და საქართველო; ლენინის სახე ქართულ ხალხურ პოეზიაში; ლენინი ახალგაზრდობის შესახებ; დიდი ბელადის მხატვრული სახე; ლენინის სახე ქართულ პროზასა და დრამატურგიაში; ლენინი სამშობლოსა და პატრიოტიზმის არსის შესახებ; ლენინური გეგმა; ლენინური მოძღვრება მუშათა კლასისა და გლეხობის კავშირზე; საქართველოს მთავალი ლენინური იდეების გამარჯვებისათვის ბრძოლის ისტორიიდან; ლენინი და ესთეტიკის საკითხები; დიდი ლენინის სახე ქართულ მხატვრულ ლიტერატურაში; ლენინი საბუნდოვანო მუშაობის შესახებ; ლენინი ეურნალისტი, პუბლიცისტიკის დიდი ისტატი; ბელადის წერილი დედას; ილიჩის ხელის სითბო; დიდი ლენინის თემა; გოეთე ლენინის შრომებში; ლენინი ინტელიგენციის შესახებ; ბუნების დაცვის ლენინური ღონისძიებანი, ლენინი და მხატვრული შემოქმედების პრობლემები; ლენინი ფრანგულ ლიტერატურის შესახებ; ქართული პოეტური ლენინიანა; ლენინი ქართულ სახვით ხელოვნებაში; ლენინი იმპერიალიზმის ექსპლუატატორული და აგრესიული ბუნების შესახებ; ლენინის სახე ქართულ საბუთა პოეზიაში; ლენინური ეროვნული პროგრამა და ქართველი ხალხის განმათავისუფლებელი მოძრაობა; ხელოვნების პარტიულობის ლენინური პრინციპი; ლენინი პროლეტარული ინტერნაციონალიზმის შესახებ; ლენინი ომისა და არმიის შესახებ; ლენინი „მოსკოვის უწყებები“-სა და „ნოვოე ვრემა“-ს რედაქტორთა მოღვაწეობის შესახებ; ლენინი და თანამედროვე იმპერიალისტური მატერიალიზმი.

ლენინის შთაგონებით და მითითებით იქმნებოდა; ლენინი და მარქსისტული ფილოსოფია საბჭოთა საქართველოში; „ლენინი დე... ამიერკავკასიის სუვერენული რესპუბლიკების შმენებლობა“; „ხალხი უმღერის ლე-

ნის“ და რამდენი ლექსი? რამდენი პოემა მიძღვნა ლენინს... ვინ დათვლის!

ყველს დადიწყდა დავსახელებია ლენინი... როგორც ზრდილობიანი კაცი და დავწერა წერაღი: „ლენინი ზრდილობის შესახებ“... შეიძლება დასწერა ვინმემ ასეთ წერილს არ ვიციან! მხოლოდ მე მომაქვს აქ საბუთი იმის შესახებ. ლენინი დიდი უზრდელი კაცი იყო, დიდი მხატვარი და ყოველივე დავსახებისა და მადლობის გრძნობას მოკლებული...

ამერიკული წითელი ჯვარი დამშუულ რუსეთს დაეხმარა, — რამდენი მილიონ ტონობით სურსათი-სანოვადე მიაწოდა! რამდენი ხალხი სიკვდილს ვადაარჩინა! და ამერიკის წითელი ჯვრის წარმომადგენელს ლენინმა ერთი სიტყვითაც კი მადლობა არ უთხრა ასეთი ქველმოქმედების და შრომისათვის! ის საბუთი:

Печат. по арх.

159. Ответ В. И. Ленина на письмо подполковника Р. Робинса 30 апреля 1918 г.

Дорогой г. Робинс,
Весьма благодарен за Ваше письмо. Я уверен, что новая демократия, являющаяся пролетарской демократией, назревает во всех странах и сокрушит все препятствия и империалистически-капиталистическую систему в Новом и Старом Свете.

С уважением и благодарностью, искренне Ваш

Ленин

Печат. по арх.

Письмо В. И. Ленина является ответом на письмо подполковника Робинса от 25 апреля 1918 г. следующего содержания:

ის ასეთი „ზრდილობიანი“ კაცი იყო ლენინი — ეს უზრდელი და ბრიყვი პროპაგანდისტი, ემუქრება კიდევ ვაგაბოლშევიკებით.

+

ლენინის ჰუმანიზმი

რა იცოდა ამ გულუბრყვილო და ბრიყვმა ამერიკელმა რობინსმა, რომ ლენინი, ჩეკის დაარსებით, და მისი ერთგული დამხარებით სოციალიზმ-კომუნისმისთვის მილონობით ხალხს გაეკლიტავდა !..

ერთ დღეს ცნობილმა მწერალმა გორკიმ ლენინს შესჩივლა და ამ საუბარს დაესწრო სახალხო განათლების კომისარი ლუნნარსკი; შესჩივლა მას რომ, ჩხრეკენ და იქერენ პეტროგრადის ინტელიგენტებსო: „სწორედ მათ, რომლებიც ყველას ჩვენ, პირადად თქვენც, ვგვხმარებოდენ. გვმალავდენ თავის ბინებში“-ო.

ლენინმა გაიკინა და გორკის უპასუხა შემდეგი: „დიხა, შესანიშნავი და კეთილი ადამიანები არიან და სწორედ ამიტომ უნდა გაჩხრიკონ ისინი. ამიტომ ვგვიხმარებოდა, მაინც და მაინც არა გულთ, მათი დაქვრა. ისინი ხომ შესანიშნავი და კეთილი არიან; ისინი ხომ ყოველთაგანის თანაუგრძობდენ დაჩაგრულებს; ისინი ხომ წინააღმდეგინ არიან დენისა, და ახლა რას ხედავენ ისინი? მდენენენი — ეს არის ჩვენი ჩეკა; დაჩაგრულნი — კადეტები და ესე-

რები, რომლებიც ჩეკას გაურბიან. ჩანს, მათი გაგებით, მათ მოვალეობა უკარანახებს მათი მოკავშირენი და ჩვენი წინააღმდეგი ვახდენიო. და ჩვენ აქტიური კონტრევოლუციონერები უნდა დავიქირით და უვნებელყოთ. დანარჩენი ცხადია“-ო, და ამ საუბრის გადამოცე-
მი ლუნაჩარსკი დასძენს: „ვლადიმერ ილიჩმა გაიკინა უბრალო სიცოცხლე“-ო. უბრალო სიცოცხლე! მამ!

იქერდნენ, ციხეებში ამწყვედნენ, ზვრეტდნენ, კონცენტრაციულ ლაგერებში ალაპმდნენ მილიონობით ხალხს, დამნაშავეს და უდანაშაულოს — ლენინის მიერ დაარსებული ჩეკის თანამშრომლები, რომლებიც სისხლის გაღებას არც თვითონ გადაურჩნენ, და ასეთ სისხლისმსმელ კაცს — ვლადიმერ ილიჩ ლენინს — დღეს ჰუმანისტად სახავენ და კაცობრიობის გამაბედნიერებლად სთვლიან! ასეთი არის კომუნისტური ზნეობრივი სიმზიხეჯე.

+

ვილოჯი და ლენინი

იცნობთ თბევნ ფილოფეის? არა? ფილოფეი იყო ერთი მონასტრის წინამძღვარი; მან მისწერა წერილი მთა-კოვის თავადას და მეფეს, ვასილი ვასილევჩის 1510 წელში, რომელშიც იგი შეხედვს ამბობდა: რომის ორი იმპერია დაინგრა; პირველი რომის იმპერია დასავლეთისა, — ბიზანტიის იმპერია, რომლის სატახტო ქალაქი თურქებმა აიღეს 1453 წელს. დაეშაო ორი ქრისტიანული ტახტი. მოსკოვის მეფეც უნდა დაიცვას ქრისტიანობა და რუსეთი ნამდვილ ქრისტიანულ სახელმწიფოდ უნდა გარდაიქმნასო.

ამ წერილს მისი მნიშვნელობა გაუფართოვდა და უკვე მეთექვსმეტე საუკუნის დასასრულს გავრცელებული იყო შეხედულება, რომლის მიხედვით რუსეთი უნდა გადაქცეულიყო კონსტანტინოპლის მიმკვიდრედ და შესამე რომად. არ რელიგიურ ემზატლოვასი, თან დაერთო პოლიტიკური ემზატლოვაც და ამის თანახმად, რუსეთი, — ეს წმიდა რუსეთი, — უნდა გამხდარიყო მსოფლიოში ქრისტიანობის, წმიდა ქრისტიანობის გამავრცელებლად და დამამყარებლად. ამ ნიადაგზე წარმოიშვა ის რუსული პოლიტიკა, რომელს ახორციელებდნენ რუსეთის იმპერატორები, რომლებიც ქრისტიანობის დამცველად გამოდიოდნენ ბალკანეთში, კავკასიაში და სხვაგანაც; სადაც შეეძლოთ. არ რელიგიური იდეალის გაბატონებას ხარუტლად ელო რუსული ნაციონალიზმი. ქრისტიანობის დაცვის მიზნით, — არსებითად კი თურქეთის მფარველობაში მყოფ ბალკანეთისა და კავკასიის ხალხების შორის გასაბატონებლად, რუსეთი თურქეთთან ომსაც არ მორიდებია და თავის ტერიტორიალურ გაფართოებას შედგომა და კონსტანტინოპლის დაცე-

ვების სურვილის განამდვილება პირველ შემთხვევაში უცდია..

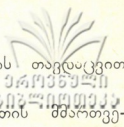
მეცხარამეტე საუკუნეში, (1835 წლიდან) რუსეთში შეიქმნა ერთი წოდებული სლავიანოფილური მოძრაობა, რომლის წარმომადგენელი პოლიტიკური მიზანა იყო ყველგან მყოფ, განსაკუთრებით ცენტრალ და აუზოსავლეთ ქვეყნების, სლავიანთა გავრთიანება რუსეთის ტახტის ქვეშ. სლავიანოფილური შეხედულება უარყოფდა ევროპას, არ იყენარებდა მის კაპიტალისტურ წესწყობილებას და ფიქრობდა, რომ რუსეთს უნდა ჰქონოდა თავისი საკუთარი გზა სოციალური ბედნიერების დასამყარებლად, და ეს შეხედულება კიდევ უფრო გაფართოვდა და რუსეთს შეექმნა სურვილი მთელ მსოფლიოში ქრისტიანული და სოციალური სამართლიანობის შესაქმნელად. ამგვარად, ქრისტიანობა (და ისიც რუსულა ყაიღის) და სოციალური სამართლიანობა რუსეთს უნდა გაეტარებინა მთელ მსოფლიოში.

მონასტრის წინამძღვარის ფილოფეის უბრალო ნათქვამი, რომ რუსეთის ტახტი უნდა იყოს ქრისტიანობის დამცველი, გარდაიქცა დიდ იდეად რომელსაც მსოფლიო მნიშვნელობა მიენიჭა; რუსეთი იქნება არა მარტო შესამე რაგენი, არამედ მთელი მსოფლიოს გამაბედნიერებელი.

საბრალო მარქსსაც ფილოფეის ბედი ერთო; მარქსმა უარყო კაპიტალისტური წყობილება და სოციალიზმის განახორციელება პროლეტარიატის დაყისრად, ოღონდ ეს პროლეტარიატი იყო ინდუსტრიალურად განვითარებულ დასავლეთ ევროპაში. მას აზრადაც არ მოსულია, რომ შესაძლებელი იქნებოდა სოციალიზმის განამდვილება არა-ინდუსტრიალურ ქვეყანაში, ან აგარულ პრიმიტიულ რუსეთში.

მაინც ლენინმა შესაძლებლად დაინახა ჩამორჩენილ განუვითარებულ რუსეთში სოციალიზმის და კომუნისმის დამყარება და ამრიგად, მარქსის შეხედულება ყირამალა დაეყენა.

დაეპატრონა რა ხელისუფლებას, ლენინი შეუდგა ანტიმარქსისტული იდეის ცხოვრებაში გატარებას და მიღწე-წოდებულ რა ძველი რუსეთის წესწყობილება (ლიდი მხევრპლის გაღებით), წარმოიდგინა რომ რუსეთში, სოციალიზმს გაატარებდა, მაგრამ ამით არ დაეწყვიფილდა და მსოფლიოში პროლეტარიატის დიქტატურისა და მისი საშუალებით სოციალიზმის შექმნის იდეაც ფეხზე დააყენა. 50 წელიწადზე მეტი არის, რაც რუსეთის კომუნისტური პარტია ამას ემსახურება, თუმცა ლენინი მოელოდა, რომ რუსეთის გასაბჭოებას ევროპის გასაბჭოებაც მოჰყვებოდა, (რაც მხოლოდ ოცნებად დარჩა). ოღონდ რუსეთს ამ იდეაზე ხელი არ აუღია და დღესაც ამ მიმართულებით ბრძოლის განაგრძობს რუსული სახელმწიფოებრივი პოლიტიკის ძალი.

რადგან ლენინის სოციალიზმ-კომუნისმი სხვა ხალხებ-ბისათვის მიუღებელი აღმოჩნდა და ნებაყოფლობით არც ერთი ერი მას არ გაჰყვა, იგი დაპყრობით პოლიტიკას შეუღდა და ძალით მოახვია სხვა ხალხებს თავისი ანტიმარქსისტული სოციალიზმი. ამ მიზნით მან დაიპყრო რუსეთის იმპერიის ფარგლებში ძველად შენავალი ქვეყნები და მიერ მსოფლიო ომის შემდეგ რუსულმა კომუნისტურმა პარტიამ ეს „გადაბრუნებული“ სოციალიზმი აღმოსავლეთ ევროპასაც მოახვია თავზე, და მას შემდეგ დასავლეთის კაპიტალისტურ ქვეყნებს ყველგან ძირს უთხრის დასაწვრვად. რუსეთის სოციალისტური იმპერიალიზმი ემუქრება მთელ დასავლეთს გადასაყლაპავად. ხოლო დასავლეთი თავს იცავს, რათა იგი რუსულ კუჭში არ მოექცეს. კომუნისტური რუსეთის სოციალისტური იმპერიალიზმი უტყვის. თავს ისმის ყველგან დასავლეთის თავისუფალ ქვეყნებს, ხოლო ეს ქვეყნები თავს იცავენ. ეს ბრძოლა დღესაც გრძელდება, მაგრამ არა მგონია რუსეთს გამარჯვება ეწეროს შუბლ-

ზე და ამ შუბლს იგი ბოლოს დასავლეთის თავისუფალი კედელს მიამტრევეს. ეს მჯერა.
ფილოფეი—ბერი. მისი იდეა რუსეთის შინაომებ-ლებმა დაამახინჯეს და იგი სახელმწიფო პოლიტიკის საშუალებით გამოიყენეს რუსეთის გაბატონებისათვის მსოფლიოში.
; მარქსი — სოციალისტი. ევროპელი სოციალისტი. ლენინი — რუსი სოციალისტი. ლენინმა მარქსის იდეა გადააბრუნა და რუსეთის სოციალიზმ-კომუნისმი თავს დაატყა, მაგრამ ამას არ დაჯერდნენ და მსოფლიოს დაპყრობას უპირებენ.
ბერი—ფილოფეის იდეა, გადამხინჯებული, კვლამ რუსეთმა თავისი იმპერიალისტურ ზრახვათა განსახორციელებლად გამოიყენა.
მარქსის იდეა, გადამხინჯებული, კომუნისტურმა რუსეთმა თავისი იმპერიალისტურ ზრახვათა განსახორციელებლად გამოიყენა. შეძლებს ამ ზრახვათა განხორციელებას? ეერა, ეერ შეძლებს.

ვ. ნოჰაძე.

ლ. ზურაბიშვილი.

ისტორიის დამასახიჩრებლობა

ქვემოდ მოყვანილი სიტყვა წარმოვთქვი ფრანგულ ენაზე „ევროპის თავისუფლების საბჭოს და „ა. ბ. შ.“-ის კონფერენციის საბოლოო, საჯარო სხდომაზე, 15 ნოემბერს 1970 წელს, ქალაქ ბრუსელის „კულტურის ცენტრის“ თეატრში. დღეს ის ქართულად ვთარგმნე იმ ფრანგულ ტექსტიდან, რომელიც დაიბეჭდა თეატრალში, 1971 წ. უფროს „ესტეროპეან“-ის ნომერში. ვინაიდან თემა დარჩა საღიფისო, კვლავ ღირსია ყურადღებისა... მაშინ, დაბეჭდვის დროს, ხმარებულ ქმმსამსაშრომებს ისევე ეხმარებ, ვინაიდან ვფიქრობ: წერილის წაკითხვის აადვილებენ.

ფალსიფიკაციის ოსტატები.

რას წარმოადგენს მცნება, გამოცდილება? რა უნდა შეგვამართოს ისტორიის ცოდნამ? უფრო ხშირად, ახალგაზრდები არიან რომ შეაქვთ ეჭვი ამ მცნებათა ღირებულებაში! მაგრამ ამა ვთქვათ, თქვენ უახლოვდებით უნებომ ალყაფის კარს, რომელსაც აჭერია: „ჩვენი ძალი ავია!“ ვასაგებია რომ ამ კარს — უყუყმანოდ ზიანც არ შეაღებთ, ვინაიდან თქვენი ყურადღება სიფრთხილეშია მოყვანილი... აი გამოცდილებაც, მეტად თუ ნაკლებად ამგვარისა.

პოლიტიკურად მომქმედ ხალხს, ისტორიის ცოდნა შესწავლა აწეღის საშუალებას წინდახედული მოქმედებისას.

ლენინმა, სტალინმა და მათმა მემკვიდრეებმაც იმ მიზნით, რომ ეს გამაფრთხილებელი საშუალება მიეცათ

თავიანთი მოწინააღმდეგეებისათვის, მიმართეს ისტორიის ფაქტების დამახინჯება — ფალსიფიკაციის მეთოდს.

ამ სფეროში, მრავალჯერ იყო პრესაში აღნიშნული, სახელმძღვანელოების, ისტორიულ შრომების, ენციკლოპედიების, ლექსიკონების და ფოტოგრაფიული საბუთების კომუნისტების მიერ შერყენის მაგალითები.

ნამდვილ ფაქტების ნაცვლად, — წარმოსახვითი მონგოლი ფაქტების აღნუსხვა და მნიშვნელოვან მოვლენათა საცხებით აღმოფხვრა, ამავე „სუბვერსიულ არაინჯლის საწამლავე იარაღები არიან.

ერთხანს, სისტემატიური დასახიჩრება ყველა მსოფლიოს საქმიანობისათვის ვერგეგმირებულ დოკუმენტებისა, რომელნიც საბჭოთა შარად ინახებიან, ისეთ ზომამდე მივიდა რომ სახელგანთქმული „კონგრესის ბიბლიოთეკა“ ვაშინგტონში, იძულებული გახდა მიეღო განსაკუთრებული უმკაცრესი ზომები მნიშვნელოვან წიგნ-დოკუმენტების დაცვის უზრუნველსაყოფად.

თავის დროზე, საბჭოთა პოლიტიკის ამერიკელ სპეციალისტმა, ბორის შუბ-მა, შენიშნა რომ უდიდესი ყურადღება უნდა მიექციათ სწორედ იმ ფაქტებისათვის, რომლის გაყალბებას სცდილობენ რუსები, ვინაიდან სწორედ იქ მარხია რუსეთის სისუსტის პუნქტებო. და ამგვარ დაკვირვების ნიადაგზე იყო, რომ კრედიტ-ნოლოგები“ წლითი-წელ ადარებდნენ „საბჭოთა დიდ ენციკლოპედიის გამოცემებს, და იკვლევდნენ შოვ ზეტანილ ცვლილებებს, ან ხარეხებს.

ამისდამიხედვით, სწორედ პოლიტიკურ ლტოლვილთა, რომლებსაც ცოტარამ გამოცილილება გვაქვს, და უკვე ვიგეგმეთ ზემოხსენებული „ავი ძალის“ კბენა და ნიშნულდება და მრავალიც დროზე შეუძახით დასავლელს: „ერიდეთ!“ და თითო უჩვენოთ თუ სად ავია ზაფანგი.

უნდა აღიარებული იქნეს რომ ხშირად, ნეფსით თუ უნებლით, დასავლეთი თვითონვე ხდება თანამონაწილე იმ გაყალბებათა, რომლის წყარო და შთამავანელი მოსკოვია.

მაგალითად მომავსე ყველასათვის ცნობილი „პატარა ლარუსი“, რომლიდანაც მსოფლიოს ქვეყნების ფრანგული ენის ნორჩი მოსწავლენი ლეუბლობენ საქირია ცნობა-გამხარებებს.

პირველი მსოფლიო ომის დასასრულში მომხდარ რევოლუციის ის ასე ჰყვება: „... დამარცხება — გამარჯვებათა მონაცვლეობის შედეგად, 1917 წ-ში, რუსეთში მოხდა ბოლშევიკური რევოლუცია (ლენინი): მეფე და მისი ოჯახი მოკლულ იყვნენ, და ცოტა ხნის შემდეგ დამყარებული იქმნა კომუნისტური რეჟიმი“.

ასე, ტექსტიდან განდევნილია სიტყვა „ოქტომბერი“, და გამოდის რომ აღარცაა მამუ საქირია „თებერვლის რევოლუციის“ გახსენება! ალბათ ამას „წერილობიანად“ სთვლიან?!

საბჭოთა ვერსიები ისტორიისა არ კმაყოფილდებიან ამგვარ შემოკლებებით; იქ მოვლენათა შესწორება სრულდება კრემლის ნება-სურვილის მიხედვით. აი როგორ ჰყვებიან საბჭოთა სახელმძღვანელოები საქართველოს რესპუბლიკის დამოუკიდებლობის, 1921 წელში, ბოლოს მოღებას: „1921 წლის თებერვალში, ქართველ მშრომლებმა, კომუნისტური პარტიის მეთაურობით, და რუსი ხალხის დახმარებით, განდევნეს მენშევიკები საქართველოდან, და დამყარეს საბჭ. ხელისუფლება“.

ამ სახითაა მოცემული საქართველოზე მომხდარი ღენერლების: გეგერის, ბუდიონის და ელშოვას ხელმძღვანელობით, რუსული ჯარების სამი მხრიდან თავდასხმა და ხუთი კვირის მანძილზე მათი ბრძოლები ქართულ ჯარის და სახალხო გვარდიის წინააღმდეგ.

მე ხომ ამაში ვერ დამარწმუნებენ, — რომელიც ოთხმეტი წლისა გახლდით. დამსწრე ამ ვანცდებით სასვე ბუთი კვირისა. — რომ ის ასეულობით რუსი ტყვე მხედრები, თბილისში ჩამოყვანილნი, ჩემის თვალთა ენახე, ვიდრე თბილისი აღებული იქნებოდა, რუსებად „გადაცმული“ ქართველი მუშები იყვნენ?!

თუ ჩემსაზე უფრო დამარწმუნებელი მოწმობა გასტო, ამქ მოვიყვან ლ. ტროცის სიტყვებს. რაც დაბეჭდილია აქ, 1948 წელში, პარიზში გამოცემულ წიგნში „სტალინი“, გვერდი 494-ზე:

„სტალინს თითქო დავიწყებელი ჰქონდა, ენაზე დაედიდებოდა, (ეს მოხდა 7 მაის 1920 წ.), მაგრამ 11 თებერვალს 1921 წ. წითელი ჯარის ნაწილმა შეიკა საქართველოს სტალინის ბრძანებით და ჩვენ დაგვყენა ფაქტის წინაშე“.

აქ ერთი შესწორება საჭირო; სიტყვა ნაწილი მთარგმნელის მიერ ნახმარო შემამარცხებელი შეცდომაა, ეინაინად შემოწარმლ ჯარების რაოდენობის ვარაუდობდნენ 110 ათას ჯარისკაცად, რასაც წინააღმდეგობას უწევდა 40 ათასიოდე ქართველი, (რაც ახსენება მობილიზაციის შეფერხებით).

ისტორიიდან ამოშლილი ოთხი წელიწადი.

ჩემს მიერ მოტანილი ორი მაგალითი ფალსიფიკაციების განზრახ შევარჩე შესატყვისად ორი თარიღისა: 1917 წლისა და 1921 წლისა! ეს იმიტომ რომ ამ ორი კიდე-თარიღის შუა, ყველა მომხდარი ფაქტები და მოვლენები, ისტორიიდან ამოშლილია რუს მოხელე მწერალთა მიერ. რატომ? . . . უბრალოდ იმიტომ რომ ეს პერიოდი შეიცავს უდიდეს მნიშვნელობის ისტორიის გაცეითოს, რომლის გაშუქება სათანადო პირობების ვანგეორების შემთხვევაში, შეიძლება გამოყენებულ იქნეს იმპერიალისტურ-კოლონიალისტურ რუსეთის სასიკაცლო ინტერესების საწინააღმდეგოდ.

ვიდრე რუსეთი ბორგავდა და იკლავებოდა თავის საპაშტარ სამოქალაქო ომის ქაოსში, (დემოკრატიულ ფენების, წითელი ძალების, და თეთრ ღენერლების. — ყველა ნამდვილ რუსულ ელემენტების სისხლმძვინვარეობაში ჩაბმული), ყოფილ იმპერიის პერიფერიის ყველა არა-რუსმა ერებმა: — თურქესტანი, ფინეთი, ბალტიის ქვეყნები, პოლონეთი, ბელორუსეთი, უკრაინა, საქართველო, სასომხეთი აზერბაიჯანი და სხვ. — სომხურ-ტანურად, მაშინვე, თითულმა გამოაცხადეს ეროვნული დამოუკიდებლობა, და აღდგინეს თავთავიანთი ისტორიული სახელმწიფოები.

აქვე საქირია ხაზგასმით აღინიშნოს რომ, არც ერთ ამ რესპუბლიკათაგანში, თითულად წარმოებულ არ-ჩევენებში, კომუნისტებს არ მოუღიათ ხმათა 4 პროცენტზე მეტი. ეს ვარემოება ადასტურებს იმას რომ ბოლშევიზმი იყო ნამდვილად რუსული მოვლენა, და რომ ის ატარებს წარუშლელ დაღს მუდმივი რუსული ექსპანსიონიზმისა, რომელიც დიდადა ივანე მრისხანეს ხანში და რუსის ხალხის შეგენებაში გაბატონდა პეტრე დიდის წყალობით.

ამიტომ გასაკვირიც არ არის რომ იმ დღიდან, რაც ბოლშევიზმს დარჩა გამარჯვება რუსეთში, მან. იმის მაგივრად რომ დემობილიზაცია ექნა თავისი ურიცხვი რაზმებისათვის, სტყარინა ისინი რუსეთის ყოფილი ქო-

ლონიების კვლავ დასაყრობად, 4 წელწადი მოანდო-
მა რომ ამ სამხედრო მიმდევრობითი აგრესიების უზით,
დაემსხვრია ახლად აღორძინებული ეროვნული სახელმ-
წიფობი:

1918 — 1919 წლებში მან მხვილით დაიმორჩილა
თურქესტანი, ბელორუსეთი და უკრაინა, 1920ში, ჩრდი-
ლოკავკასია, აზერბაიჯანი და სასოხეთი, და ზოლის
1921 წ. მარტო საქართველოც. ყველა ამ შემთხვევებში
იმან, — რომ გარედან არაეინ არ მიეშველა ამ ქვეყნებს,
არც ფინანსურად, არც იარაღის მიწოდებით, გახარდა
მოპირდაპირეთა ხელთმოყოფ საშუალებათა უთანას-
წორობა, მრავალრიცხოვანი თვდამსხმელის სასარგებ-
ლოდ.

ასე არ მოხდა მხოლოდ პოლონეთში და ბალტიის
ქვეყნებში; დასავლეთიდან მიღებული დახმარების წყა-
კებით, ისინი, იმ ხანად ვადაურჩენ რუსეთის იერიშს.
ამიტომ არის, რომ რუსეთი სცილილობს ამომალის
მსოფლიო მესხიერებიდან ის განუწყვეტელი აგრესიის
— ომინაობის ოთხი წელწადი, და ცდილობენ გაასა-
ლან **ზღაპარი: ვითომც საბჭოთა კავშირი ყოფილიყოს
ნებისყოფითი გაერთიანება თანასწორუფლებიანი ხალ-
ხებისა.** აი რაც ჩვენ უნდა დაღადით ვამბილოთ თუ რომ
გვსურს ისტორიაც ისე არ დამუწჯდეს, როგორც „ბატა-
რა ლარუს“-ის ლექსიკანი.

საგულსხმობა, ნუ დავიწყებთ, რომ მეორე მსოფ-
ლიო ომმა მისცა მოსკოვს საშუალება რუსეთის ყო-
ფილ იმპერიის სრული აღდგენისა, და კიდევ საგძინო-
ბი გაიღიდებისა, კვლავ დაუმორჩილა რა მას ბალტიე-
ლები, პოლონეთი, და კიდევ: ბულგარეთი, ჰუნგარიეთი,
რუმინეთი და ჩეხოსლოვაკია' გეახსოვდეს, რომ აქაც
ვადამწყვეტი ფაქტორი იყო „საბელმოხვეცილი და ქმუ-
რი“ რუსის ჯარი. ასე იყო ოცდახუთი წლის წინ. ასევე
მოხდა 1956 წ. და 1968 წელწადი. (მაგარამ ამაზე სდუმან
ლექსიკონები. . .)

ბანტონამისუფლვაბა მოსკოვის რამკაპტის უკით.
შესრულდა 50 წლისათვის პირველწყება აგრესიების
მსხვერპლ ერბისათვის; — 25 წლისათვის მეორე წყება
აგრესიების მსხვერპლათათვის.

ამოდენი სისხლი! ამდენი ძალდატანება, ეროვნული
დევნა, პოლიციური რეპრესიები, კოლონიალური ექსპ-
ლუტაცია, გამარჯვებული გენოსიდები, უსახლვრო რუ-
სიფიკაცია, სისტემატური დასმენები, ვადასახუ-
ბები ციმბირში.

რამდენი ტრალიცილი წლები: მათი სასოწარკვედილი
აჯანყებებით და ამბოხებებით არა-რუს ერებისა; აუღამ
ჩახრობილინი და აღაგმულინი სამხედრო „ექსპედიცი-
ებისა... და ხელიწებურად მოწყობილი შიმშილის საშუა-
ლებით. სულშეხუთული გრძელვადიანი გამასწორებელი
შორმის ბანაკები და ფსიქიატრული საავადმყოფოები!

კოტანი არიან დასავლეთელები, ერკვევიდენ
რომ საფრთხე უკლებლივად არსებობს, და **„ერკვევიდენ
ლეთ-დასავლეთის შორის, „დაძაბულობის შენელება“**
უფრო მათ სურვილ-ოცნებაშია, ვიდრე მოსკოვის ლე-
ნერლების გონების სინამდვილეში სუფევს. — „ევროპა
სდუმს“ ასეთი იყო უკვე, ჰუნგარიელ პოეტებს პოე-
მების საათური 1848 წელში, (როდესაც რუსული ჯარი
ეხმარებოდა ავსტრიას, იმდროინდელ ჰუნგარიის აჯან-
ყების ჩაქრობაში). დღეს, შეიძლება ითქვას, მთელი თავი-
სუფალი მსოფლიო გეგონებათ კმაყოფილია რომ საში-
შარ გამოურკვევლობაში იმყოფება, რასაც უწოდებენ
„სტატუს კვი“, და ვითომც — ზავის შემქნელ „თანა-
არსებობა“-ს.

მაგარამ რა შეუძლია ჩვენს სიფრთხილის რჩევებს
იმ ბალხან, რომლებიც ისწრაფვიან მიიღონ საბჭოე-
ბისაგან კომერციული „კონტრაქტები“, ან იმ ყურ-
ნალისტიკებზე, რომელნიც ზრუნავენ არ დაიხშონ კარე-
ბი მორიგი ვოლცა-წყულებების, ან კიდევ იმ დაქველ-
ებულ დიპლომატებზე, რომელნიც ფიქრობენ რუსეთ-
ჩინეთის დაპირებება ერთს დღეს ჩიხილად გამოიღვენს
მათ წინდაუხედელობას, და გაამართლებს მათს ხელის
აღებას ყოველვე ენიციტიკავზე.

ეს საერთო ჩვეულება დასავლეთში: „მოწყალების
თვალთ“ უყურებენ რუსეთის მიერ ოკუპირებულ ხალ-
ხების ემიგრანტებს, და კიდევ უკვირთ თუ რატომ მოს-
კოვი ამათ მიმართ ამდენ ყურადღებას იჩენს, რომ სცი-
ლობს კიდევ მათ ფიზიკურ მოსაპობასაც-კი. (რო-
გორც ის მოხდა ს. პეტლურას, ნ. რამიშვილის, პოლ.
მხედის, კუტუპოვის, კონოვალეცის, ბანდერას და სხვე-
ბის გაქრობის“ შემთხვევაში).

ჩაენივი ძალებს დაკეპრდნოთ!

მაშ ვიდრე ვუხსნიდეთ უმადურ დასავლეთელებს,
რომელნიც უფრადლებითი სტოვებენ ჩვენს რჩევებს —
სჯობია ვიანამშრომლოდ და შევეართოდ ჩვენი ლონის
ძიებანი, ვანდევნოთ უპისიზომი და ეწნეთ ჩვენს გა-
ერთიანებულ ძალებს.

ჩვენ ვიცით: ჩვენს მრწამსს, ეროვნულ იმედებს იზი-
არებენ გულში მილიონები და მილიონები ჩვენი თანა-
მემამულენი, იქნებან ისინი ჰუნგარიელები, ჩეხები, უკ-
რაინელები თუ ქართველები — ვინაიდან ისინი არიან
მათი მრწამსი და მათი იმედებიც, რომელთა გაპოქ-
ლანება ოლოდ მათთვის აკრძალულია, და რომელთ
ჩვენ მაღლა ვატარებთ, როგორც წმიდა ჩირაღასს.

რად არის საჭირო, რალაც თეორიულ უფლებრიკობის
განსხვავებების გაკეთება იმ ტყვეურთა შორის, რომელ-
ნიც დამოებულ იქნენ მოსკოვის მიერ უკანასკნელ
ომის პარაკსში, 50 წლის წინ დატყვევებულ 14 კილო-
ნიათაგან, რასაც დღეს რუსეთი უწოდებს „საბჭოთა
კავშირს“?..

პრეზიდენტ აიზენჰაუერს, თავის 1959 წლის კანონში, რომელმაც დააწესა „ჩაგრული ერების კეისარი“, ასეთი განსხვავება არ გაუტარებია.

მართლაც თავისუფლება განუყოფელია! ეს არის ძირითადი ელემენტი ადამიანის პიროვნების ღირსებისა! და პირველი პირობაც მისი ბედნიერებისა. ეს გახლავთ

ჯადოსნური სიტყვა, ქერიქონის ბიბლიური საყურადღებო, რომლებმაც უიარაღოდ შეანგრის ზღუდეს! ჩვენი ვითხოვთ თავისუფლებას ჩვენი ერებისთვის. ჩვენ ერთად ვიბრძობებთ რომ მივაღწიოთ მას, ჩვენ მას მივალწევთ. გაუმარჯოს თავისუფლებას!

ლევან ზურაბიშვილი.

გ. წერეთლი.

58 წლის შემდეგ

ჩემმა თაობამ უკვე 30, ხოლო ემიგრაციის პირველმა თაობამ 53 წელი გადმოხვეწილობაში გაატარა. ეს დიდი, ძალიან დიდი დროა ადამიანის სანაოკლე ცხოვრებაში. ამ ხნის განმავლობაში უზარმაზარი სასულეშვიფობები დაემყვინ: გერმანიის შესახებ რეიხი, მუსოლინის ფაშისტური იტალია და ამომავალი მხის, — იაპონიის იმპერია. ძველი კოლონიალური და ნახევრად კოლონიალური ქვეყნებიდან სოკოებივით წამოიზარდნ ათეულწილი სუვერენული სახელმწიფოები: აფრიკა, აზიაში და ახლო აღმოსავლეთში. ინგლისმა, საფრანგეთმა, პოლანდიამ და ბელგიამ, — ევროპის ამ ძლიერ კოლონიალურმა სახელმწიფოებმა — თავიღებინ დაიკაიწეს და ნებისთნ თუ ძალდატანებით შევიანთ ისტორიულ საზღვრებში დაიხიეს. მხოლოდ პატარ-პატარა კუნძულები და რჩა კოლონიალურ პირობებში და მათაც დღეს თუ არა ხვალ ეროვნული განთავისუფლებების ტალღები წაოკეაენ. კიდევ უფრო მეტი: ისეთი სახელმწიფოები. როგორც იხვალის, საფრანგეთი, ესპანია, იტალია, ბელგია და სხვანი, რომლებიც წინად მწილითურ ერებათ გამოიყურებოდნ, დღეს სულ ბეტად და მეტად ესვევიან შინაურ-შემადგენელ ნაციონალურ ელემენტებად გამოარკვევის ქარ-ცეცხლში. ამ დღებში ინგლისის საპარლამენტო არჩევნებში, 3 დეპუტატი იქნა არჩეული გალების ქვეყნის ავტონომისტების მიერ. ბელგიაში თან და თან შეუძლებელი ხდება ვალონების და ფლანდრიების ერთ სახელმწიფოში მოთავსება, ესპანეთში ბასკები — ეს ჩვენი შორეული ნათესავები — თან და თან იღვიძებენ და ეერავითარი რეპრესიები ვეღარ შეაჩერებენ მათ ეროვნულად ჩამოყალიბებას.

ეროვნული გამოღვიძების მავალითები უმარავია ჩვენი დროის მსოფლიოში. იღვიძებენ ყოინით ასულთობით მცირე ერები, რომელთაც არასოდეს ისტორიაში სახელმწიფოებრივი და კულტურული სახეობა არა ჰქონიათ. ცხადზე უცხადისა. რომ მომავალი კაცობრიობა არა ერთფეროვანი კანისა და ერთი ენის გაბატონებისაკენ მიემართება, არამედ მრავალფეროვნებისა და მრავალენობრივობისაკენ. რამდენი ერიც იმდენი სახელმწიფო. ყველა ერმა თავისი საკუთარი გენის მიხედვით უნდა მოაწყოს თავისი შინაური ცხოვრება. არ არსებობს უხვალაზი და ქვეხალბები. ყველანი თანაბარი არიან, როგორც მოვალეობებით ისე უფლებებით და სა-

კაცობრიო ღირებულებებით. დიზაგრულ ხალხთა ემანსიპაცია არა მათი ჩაყლაპვითა და მონელებით მიმდინარეობს, არამედ მათი ეროვნული პირადობის წაიყენებით და გამაზნელებით.

კაცობრიობის ამ საერთო გზიდან, ჯერ-ჯერობით, განცალკევებულია საბჭოთა მოლოხი. ამ მოლოხმა უკვე ჯერჯერობით ყველა შინაურ თუ საგარეო კრიზისს გადაურჩა და ი 56 წლ. განმავლობაში, უხეში ძალით და მილიონობით მსხვერპლით არა მარტო ინარჩუნებს სახელმწიფოებრივ მთლიანობას, არამედ უქანასკელი ომის შედეგად კიდევაც გააფართოვა მისი საზღვრები და ამჟამად მთელ კაცობრიობას ემუქრება საბჭოურ რუსეთის მონობის უღელის დადგმას. სცილოლობს ძველი იმპერიალისტური მითის ახალი საშუალებებით განხორციელებას. ამ მიმართებით მან მთელი რიგი წარმატებები მოიპოვა. მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ, საბჭოთა რუსეთის არა მარტო მისი შიგნით მოქცეულ ერების განთავისუფლებას აღარ ედავებთან, არამედ გულ-ხელ დაკრეფილი უცქირს ისეთი ევროპული ერების გასარსს და დამონებას, როგორც უნგრეთი და ჩეხოსლოვაკია. მომავალი ატომიური ომის აპოკალიპსი ძარღვებში სისბლს უყინავს დემოკრატიულ სახელმწიფოების მესვეურებს და ყოველგვარ დათმობას აკეთებენ, რომ იგი თავიდან აიცილიან.

ამის გამო გათამაზებული კრემლის ბატონები იყრიან ზე ვადალან ორი მიმართულებით: შიგნით აძლიერებენ საბჭოთა კავშირში შემავალ ერების ასიმილაციას — გარუსებას. საგარეო მიმართულებით აწარმოებენ საშუალო შეიარაღების გაუფანარ განვითარებას. ჰქმნიან სამხედრო ბანების ქსელს ახლო აღმოსავლეთის არასულ ქვეყნებში, ხმელთაშუა ზღვის ჩრდილო აფრიკის ქვეყნებში და ინდოეთის ოკეანეში. ცდილობენ მიაღწიონ ბატონობას, როგორც ჰაერში ისე ხმელეთზე და ასევე ზღვა-ოკეანეებზე. სამხედრო სპეციალისტების შესაღლებებით საბჭოთა კავშირის სახელაო სამხედრო ოლოტი თანდათან ეწევა ამერიკის შეერთებულ შტატებისას.

თავიანთი მხაკერული — მსოფლიოზე გაბატონების პოლიტიკის განხორციელებისათვის, საბჭოთა ხელისუფლებამ სამხედრო პოტენცილის უღარეოდ განვითარებასთან ერთად, პოლიტიკურ და საპროპაგანდო საშუალებებსაც არა ნაკლებად იყენებს.

117-55

ცხადია მას აქვს დაწვრილებით გამოძულებული ვლობულური სტრატეგია. რომელსაც იგი სხვადასხვა საშუალებებით ანხორციელებს. მსოფლიოს ამა თუ იმ პუნქტში შექმნილ მცირე კრიზისებს. პატარ-პატარა ცვცსლის კერებს სულს უბერავს და ცდილობს ხანძრებთან გადააქციოს. ასეთი ხანძრები მან უკვე გამოიწვია კორეაში, ინდონეზიაში, კუბაში და ახლო აღმოსავლეთში, ისრაელსა და არაბებს შორის.

ასევე მას მზედველობიდან არ რჩება საბჭოთა კავშირში მოქცეულ ხალხების ემიგრაცია. ომის შემდეგ ამ ემიგრაციის რეიტრალიზაციის მიზნით საბჭოები სიბართიან ე. წ. როზვისა და ქარხლის პოლიტიკას. სწორედ ამ ქარხლის პოლიტიკას განეკუთვნება უცხოეთში მცხოვრებ თანამემამულეებთან კულტურული კავშირის კომიტეტები რომლებიც ყველა საბჭოთა კავშირის რესპუბლიკებში გაცხოვრებით საქმიანობენ და. რომელთაც ხელმძღვანელობს და აკომპლექტებს საკავშირო სადიერსო და საპროპაგანდო უწყებები. ამ „კომიტეტების“ გამრჩენელი საქმიანობა ემიგრანტთა შორის იმაზე უფრო მნიშვნელოვანია ვიდრე ეს ზოგიერთ ჩვენს პოლიტიკოსებს ჰგონიათ. „საკულტურო კავშირები“ ეს ის ანკეცება, რომლებითაც საბჭოები თევზაობენ არა მარტო ქართულ დევნილებზე, არამედ საბჭოთა კავშირის ყველა ეროვნების წარმომადგენლებზეც, და მათ შორის რუს ემიგრანტებზეც. ამ საეალო თევზაობის შედეგები რომ დაინახათ, შორს არ არის საქორა წასვლა: საქმარისია დაეკვირდეთ, შედარებით მონოლითურ, ქართულ ემიგრაციას და აქაც მას ადვილად შევაძმნეთ.

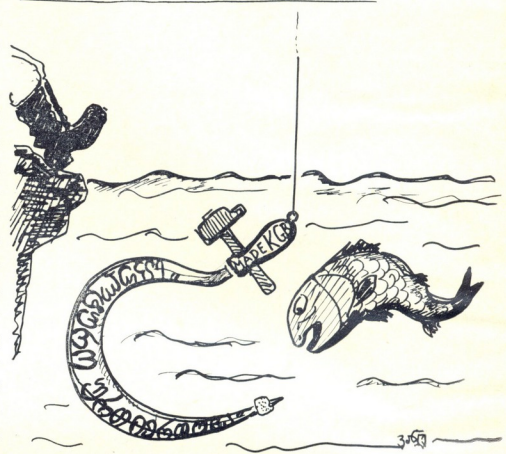
როგორც მამა ილიამ თავის 25 თებერვლის ქადაგებაში შესანიშნავად განაცხადა: 53 წელი დიდი ღრბა, რომ იმედი არ დაკარგო. უიმედობას აძლიერებს ის ფაქტი, რომ ემიგრაციის პირველი თაობები ფიზიკურად ნადგურდებიან. გასულ წელს გამოსული ბრიშურა: „ლტოვნილია საეალონი“ ამის საუკეთესო მაგისტრებილია. ამ უქანასკნელ წლებში ეს საეალო პროცესი უფრო ჩქარი ტემპით მიმდინარეობს, ამიტომ ვასაკიერი არ არის თუ დარჩენილია შორის უიმედობა და ისადაუტრებს.

მაგრამ ჩვენი საქმე, რომ წმინდაა და ჩვენი იდეალები უკუდავნი არიან ეს ხომ საეკუო არ არის. რომ ერებს სიკვდილი არ უწერიათ, არამედ მომავალი მათ ეკუთვნით, ესეც ხომ უდავოა. და მათ შორის ქართველ ერის ცხოველყოფილობაში ეჭვის შეტანა შეუძლებელია, თუ მისი დღევანდელი და მომავალი თაობები ჩვენი ხალხის წარსული ისტორიის ღირსნი იქნებიან.

ერისა და ადამიანის განთავისუფლებისათვის წარმოებული ბრძოლა არც გაუშინ დაწყებულია. არც ზეალ დამთავრდება. იგი თაობებიდან თაობებზე ვარდის და საბოლოოდ აუცილებლად მან უნდა გაიმარჯვოს.

მეტრთან ბრძოლაში სიკვდილი ათასწილად უფრო

საქსორსი ანკეის-სამოხ...
(მღვრიე წყალი,
გზადანეურ ავჯის სჭერად...)

ადვილია ვიდრე, მის მონობაში სულის ამოხდობა. ამიტომ არ შეიძლება ჩვენ უიმედობა და გულგატეხილობა დაგვეუფლოს; შევწყვიტოთ წინააღმდეგობა და მოვიტყოს ისე თითქოს რაც ხდება ჩვენ არ გვეხებოდეს. პირიქით, ყველამ სიკვდილის უქანასკნელ წუთამდე უნდა ვავაგრძელოთ ჩვენი საქმიანობა იმ საშუალებებით, იმ ძალებით, იმ უნარით, რაც თვითველ ჩვენგანს გააჩნია.

თუ როგორ და რანაირათ უნდა მოვიტყეთ დღევანდელ პირობებში, ეს მეორე საკითხია, მეტად მნიშვნელოვანი, რომელსაც შევეცდებით განავითაროთ შემდეგ წერილში.

გ. წერეთლი

დ. ვაშაძე.

რუსეთი და ჩინეთი

სავაზეთო წერილი არ იძლევა საკითხის თანამედევრულად განხილვის საშუალებას, მაგრამ ჩვენს ამ თემას, სხვა საკითხებთან დაკავშირებით, ხშირად დავუბრუნდებით, რომ ის ზოგადად მანც ვანემატო.

ჩინეთის ტერიტორიალური მოთხოვნილება აღმოაყალიბდა რუსეთის ფართო მიწაზე, პოლიტიკური მეტოქეობა და იდეოლოგიური მოქმედება, ძლიერი საზღვრო მხალხი. განსაკუთრებით რაკეტების და საპროცესის დარგში, რუსეთის საგონებელში ავადებს და იძულებულს ხდის, მისგან დღემდე წარმოებულ შფოთიან სა-

გარეო პოლიტიკის ევროპაში, დაპირებების სახით პანკე, შესწორებები გაუკეთოს.

ჩინეთის სახალხო მეურნეობის დაბალი პროდუქციის ციფრები გვიჩვენებს, რომ ის მიუხედავად დიდი ძალისხმევით დასაბრუნებელი კიდევ დიდი დროით განუვითარებელი ქვეყნად დარჩება, და მართალია ატომური იარაღებით იმუქვება, მაგრამ მოდერნული ომის წარმოებას კიდევ დიდხანს ვერ შესძლებს. მოსახლეობის დიდი ზრდა, კაპიტალის სიმცირე და საკმარისი ადგილების ნაკლებობა ააშკარავებს მის პოლიტიკურ და მილიტარულ სისუსტეს.

ამაზედ ვერ შეგვირდებით, მაგრამ ერთი კი ცხადია: ჩინეთ-რუსეთის წინააღმდეგობა მრავალი ათწლეული წლის მსოფლიო პოლიტიკის გადაწყვეტი კონფლიქტის და ჩინეთის ციმბირის ნაწილზე პრეტენზია — უდიდესი ტერიტორიალური მოთხოვნილებაა, რომელიც დღემდე რომელიმე სახელმწიფოს სხვა ქვეყანის შიშით წამოუყენებინოს.

— კრიტიკოსებს არ უნდა ავიწყებოდეთ, რომ ის ისტორიულად გაცილებული უფრო სამართლიანია, ვიდრე „კონიგსბერგის“ რუსეთის მიერ მიჩნევა.

რუსეთმა ყარაღდ იცის, რომ დრო ჩინეთისათვის მუშაობს, მაგრამ მან ისიც იცის, რომ მასთან ანგარიშის გასასწორებლად კიდევ დრო აქვს. ჩინეთის საფრთხის აკტუალურობა რუსეთმა პროპაგანდის ყოველი საშუალებით, როგორც თავის ქვეყანაში, ისე მის გარე ზელოფერულ შექმნა. მიზნით, რომ ამით საბჭოთა „კავშირის“ მოსახლეობის უკმაყოფილება ცხოვრების მოუწყვსარიკებლობისა და პერმანენტული ეკონომიური კრიზისით გამოწვეული მიჭიმულა და გარედ კი, საზოგადოებრივი აზრი კომუნისმის კატომოყვარეობის და მშვიდობიანობის სასარგებლოდ შეექმნა, რაც ბრეჟნევიმ ევროპა ამერიკაში მოგზაურობით კიდევაც მიადწია.

რამა საქმეა? ნუთუ საბჭოთა სამხედრო ძალების გაორჯევა ელბასა და ოდრის შორის, მძიმე იარაღის და ჯავშნისგან უმარავი რიცხვი, სამხედრო მშენებელ ბატალიონებისაგან გამზადებული ხიდები ელბის ვეხერის, რანის და დინაუს სიფარიოვის მიხედვით, ყველაფერი ის მხოლოდ იმისათვის ხდება ჩინეთთან ბრძოლაში რუსეთის თავისუფალი ზურგი ჰქონდეს და სატელიტების ყოველგვარი მოულოდნელობისაგან თავი დაიზღვევოს, როგორც ამას ჰამბურგის ცნობილი დიდი ჟურნალი „სპიგელ“ გვარწმუნებს და ამერიკის ექსპერტები სამხედრო კონფლიქტს რუსეთ-ჩინეთისა მიმდინარე წელში ელოდებიან?! ინგლისური სამხედრო ჟურნალიც „არმი კორტერილი“ მომავალ გაზაფხულისათვის დაჯავშნას წინასწარმეტყველობს. ამ ჟურნალის საუბედრო კომენტატორი კენდლისი ცნობით 60 საბჭოთა და მონგოლეთის დივიზია ჩინეთის 140 დივიზიასთან

პირისპირ სდგას; უზარმაზარი საწვავი მასაჰმანადარიგი და ყოველგვარი სამხედრო სახის არსებობის მიმართაგება თავის თავად შეტყვევებს. თვით საბჭოთა ჯარების კონცენტრაცია მანჯურიისა და მონგოლეთის საზღვრებზე გახსკეოვრებით ცხად ჰყოფს მისიკოვის იერიშების განზრახვას.

რუსეთის საშუალო მანძილის რაკეტების და ატომური ფეთქებად თავების გადატანა ჩინეთის საზღვრებზედ კენლენის აზრით, აშკარად ღალატებს რუსეთის დღემდე თავდაცვითი პოზიციებიდან შეტევებზე დასაცვას. ამას ისიც უნდა დაუმტაოთ, რომ საბჭოთა მარშალი, რაკეტული ომის წარმოების სპეციალისტი ტოლუშკო, შორეული აღმოსავლეთის ჯარების მთავარსარდალად დაინიშნა; მან ცენტრალური აზიის ახალი სამხედრო პუნქტი უკვე მოაწყო.

ყველა ეს ზუსტი ინფორმაცია, სამხედრო ღონისძიებებზე ჩინეთის საზღვრების სივრცეზე, გულისხმობს არა ჩინეთის აგრესიულ თავდასხმის განზრახვას რუსეთზე, არამედ პრიქით.

ჩვენ ყურადღებას, ძალაუფებურად, ვაქცევთ იმ უცნაურობაზე, რომ კრემლი, რომელიც დიდი დახელოვნებული ოსტატია სამხედრო საიდუმლოების ცხარეკლიტულში შენახვის, უცხად ბაზარზედ უხვად გამოაქვს მისი შორეულ აღმოსავლეთში დაგროვებულ სამხედრო ძალების პოტენციალი.

რუსეთის შინაინტერი პოლიტიკის კარგად მათეირებულეს ეს მაროვი ემსახურება ევროპის ყურადღების მიპყრობას შორეულ აღმოსავლეთისაკენ, რომ ამით დაამშვიდოს დასავლეთის დემოკრატია, მის საზღვრებზედ მართლაც რომ ყოველ წუთში თავდასხმისათვის გამზადდულ წითელი არმიის დივიზებისაგან. მთელი საბჭოთა კონვენციონალური სამხედრო ძალების და იარაღების სისტემების პოტენციალის 75 პროცენტზე, სამულო მანძილის ატომური რაკეტების 90 პროცენტზე და მოკლე მანძილის ტაქტიკური რაკეტების 80 პროცენტით რუსეთი დაბინავებულია აღმოსავლეთ ევროპის ინდურებში.

— არის პეინი ელბაზე? ეკითხება ერთი გამოჩენილი გერმანელი ლონდონში, თებერვლის შუა რიცხვებში შეკრებულ დიდ აუდიტორიას, რამაც დიდი ელზფოთება ჰპოვა დამსწრეთა შორის. ინგლისის თავდაცვის მინისტრი ჯონ ვილშერი და ნატოს ამერიკელი შთავარსარდალი ევროპაში გენერალი გულდასტერ იმ აზრისანი არიან. რომ რუსეთის გიგანტური მზადება აღმოსავლეთ ევროპაში მიზნად ისახავს დასავლეთ ევროპის და ეკრძოლ ფედერაციული გერმანიის მძიმე წნევის ქვეშ მოქცევას და მის გამოძაღვას. რუსეთი მისიწარდვის ამ გზით დასავლეთის თავდაცვის პოლიტიკის დასუსტების ატმოსფერო შექმნას, რომ ადვილად, თავის სამხედრო

უპრატესობაზე დაჰყრდნობით, მთელ დასავლეთ ევროპაზე თავისი პოლიტიკური გავლენა განამტკიცოს.

ასეთა რუსეთის მილიტარისტული ევროპული ზრახვები. ჩინეთის საშორეოების ასაცილებლად ერთის მხრივ და აღმოსავლეთ ევროპის სატელიტებში, (რომელთა ნაციონალური დიკიზიების ნაწილს ჩინეთის საზღვარზე თავი უჭრა და დანარჩენს თავის დროზე წითელი არმიის ნაწილებში დათქვეფს), ვითომდა მოსალოდნელი ამბოხების წინააღმდეგ ლონისძიების მისაღებად, დასავლეთ დემოკრატიის კარებთან დაგროვილი სამხედრო

ძალა, შენიღბავა მოსკოვის ნამდვილი ზრახვები. გამოცილებიდან ხომ ვიცით: კრემლზე ჯერჯერობით უკრულელებს დებს სახელმწიფოებთან, რომ ამით მათი ნდობა მოიგოს, და შემდეგ კი ცეცხლით და მანქლით უმსპინძლდება მათ. დღეს დაძაბულობის შეწყლების პოლიტიკას ქადაგებს და ზეალისათვის მსოფლიოს ხანძარს უბზადებს.

როგორია რუსეთის გეგმა ევროპაში? ამ საკითხს „თავისუფლების ტრიბუნა“-ს მორიგ ნომერში შევეხებით.
დ. ვაშაძე.

მამულს განშორებული.

ალ. სოლჟენიცინი

ჩვენი ჟურნალის პირველ ნომერში, გვირდებოდით, რომ კვლავ დაუბრუნდებით ალ. სოლჟენიცინის პორტრეტსა. კიდევაც რომ არ გვინდოდეს, მოვლენების განვითარება რუსეთში გვევალდებულებს ამ აქტუალყო საკითხის დაწვრილებით განხილვას.

ჩვენი დროის ბუმბერაზი რუსი მწერალი და მოქალაქე განაგრძობს თავის ტიტანურ ბრძოლას საბჭოთა რეჟიმის წინააღმდეგ.

დიდი ხანია, (1968 წ. დაამთავრა) მას მხად ჰქაინდა დოკუმენტალურ მასალებზე აგებული წიგნი საბჭოთა რეჟისიული სისტემის შესახებ ზოგადად და კერძოდ საბჭოთა საკონცენტრაციო ბანაკებზე. 1918 — 1958 წლ. პერიოდი. მას არ უნდოდა მისი ჯერ-ჯერობით გამოქვეყნება, რათა რეპრესიები აეციდნა იმ პირებისათვის რომლებიც დასახლებულა მის წიგნში და რომლებიც კიდევ ცოცხლები არიან. წიგნს ის მაღავედ მეგობრებში რათა პოლიციის კონფისკაციისაგან გადაეჩინა. 1973 წლის აგვისტოში, პოლიციამ შესძლო ამ წიგნის ერთი ეგზემპლარის ხელში ჩაგდება. მწერალმა ქალმა, ელიზავეტა ვორნიცკიამ ვერ აიტანა 120 საათის დაკითხვა — წამება და გაამხილა წიგნის სამალავი ადგილი.

სახლში დაბრუნებულმა ამ საცოდავმა ქალმა, რომლის თვალშიც ვეღარ ხედავდა, თავი ჩამოიხრჩო მწუხარებისაგან.

რადგანაც საბჭოთა პოლიციამ წიგნი ხელში ჩაიგდო, არავითარი აზრი აღარ ჰქონდა მისი გამოცემის დაგვიანებას, პირიქით. ეს საშურო ხდებოდა და ალ. სოლჟენიცინმაც არ დათკუნა; განკარგულემა მისცა მის წარმომადგენელს უცხოეთში წიგნის გამოსაქვეყნებლად, და აი ამ ახალი წლის ვარიერაზე მსოფლიოს პოლიტიკურ ასპარეზზე უმბარასავით გასკდა ამ წიგნის რუსულ ენაზე გამოცემის ამბავი. ამ წიგნს ეწოდება: „არჩქილაგი გულაგი“.

როგორც მოსალოდნელი იყო საბჭოთა პროპაგანდამ მაშინვე ასტება კამპანია ამ წიგნის და მისი ავტორის წინააღმდეგ, „ერთი დღე ივან დენისოვიჩი“-ს, „კაბოთ

დაავადებულთა პევილიონი“-ს და „არჩიხელ გულაგი“-ის ავტორს აცადებენ საბჭოთა ხალხის მორალატეთ, მკვლრებით მოკვართ და ფაშისტთ. ამ ბრალდებებზე ალ. სოლჟენიცინმა თავისი პასუხი არ დააგვიანა. 18 იანვარს ამა წლისა, დეკლარაცია გადსცა მოსკოვში მიეღნიებულ უცხოეთის კორსპონდენტებს, რომელშიც ის აცხადებს: „გაცოდებულ კამპანია საბჭოთა პრესისა უმაღავს მკითხველებს მთავარს: რაზე ლაპარაკობს ეს წიგნი? რა არი „გულაგი“, ეს უცნაური სიტყვა? ვაზეთი „პრავდა“ სტყუის, როცა ის ამბობს: „ავტორი ხედდეს იმათი თვალებით — ვინც ახრჩობდა რევოლუციონერ მუშებს და გლეხებს“. — არა! იმათი თვალებით, ეისა „ნ. კ. ვ. და“ აწამებდა და ჰკლავდა. „პრავდა“ არწმუნებს მის მკითხველებს, რომ ჩვენს ქვეყანაში არიან ადამიანები, ვინც კონსტრუქტიულად გააკრიტიკა 1956 წლის წინა პერიოდი. რატომ არ გვიჩვენებენ ამ კრიტიკებს? მე მათ შევითავაზე ფაქტობრივად მდიდარი მასალა: ჯერ კიდევ ღიაა ეს გზა და რა გაწმენდა, გასუფთავება იქნებოდა მთელი ქვეყნისათვის. მე არ მეგონა, რომ „არჩიხელ“-ის გამოქვეყნების შემდეგ, ისინი ხელს იიღებდენ თავიანთ სუსტ ასნა-განმარტებაზე. ხაზი, რომელიც პროპაგანდის ორგანიზებმა აიღეს გამოშატავს მათ პირუტყველ შიშს დღის სინათლის წინაშე. მათ სურთ აბსოლუტურად ჩაამწყვერიონ მათი ისინი სული წარსული მეშოკში და ათორიო ზურგიით, უსიკეთოთ უგანაჩენით და მორალური დამომბის გარეშე ჯალათების, გამოძიმებლების და ჯაშუშების მიმართ“.

— დამახასიათებელია, რომ როგორც კი დასავლეთ გერმანიის რადიოსადგურმა გამოაცხადა, რომ იწყება „არხიბილი“-ს კითხვას, ნახევარი საათის განმავლობაში, სასწრაფოდ მიაშურეს ისტერიულად, რათა შეუძლებლეთ გაეხადეს ეს გადაცემა. ავტ ერთი სიტყვა ამ წიგნისა არ უნდა შემოვიდეს ჩვენს ქვეყანაში.

ათიქოს ეს დიდხანს აგჭაქმლდებოდეს! დარწმუნებული ვარ, დრო მოვა, სულ მალე, როცა ეს წიგნი წაკითხული იქნება ფართოდ და თავისუფლად ჩვენს

ქვეყანაში და იქნებიან ადამიანები, რომლებსაც მასოვ-
რობა არ დაკარგვით და ადამიანები ცნობის მოყვარე-
ნი, რომლებიც მონდომებენ გასინჯვას, შემოწმებას. თუ
რა თქვა პრესამ ამ წიგნის გამოქვეყნების შემდეგ, და ვინ
ზოაწერა მას ხელი. ლანძღვა-ვინების, სიბინძურის ტალ-
ღებში ძწელი იქნება აღმოჩენა პასუხისმგებელთა სახე-
ლების; ყველაზე ანონიმური სილაჩრება. ამისათვის ისი
ისე უკოვრებ ადვილად და მოუთხოზრებ რა ვინდა
რას, ისინი ამბობენ რომ, ჩემს წიგნში: პიტლერელები
წარმოდგენილი არიან, როგორც შემბრალბელები და კე
თილნი იმ ერებისათვის, რომელნიც მათ დაიმონეს“, რომ
„სტალინგრაღის ბრძოლა მოგებულ იქმნა კატორღელთა
„ბრძალებით“. „პრავდა“-ს ამხანაგებო! თქვენ სტუკით!
„მესიამოვნება, რომ თქვენ მოიყენებთ სწორად ამ
წიგნის ეს ადგილები, (თქვენ ნახავთ, რომ ისინი ამას არ
წამენ). რას აკეთებს ლაპარაკი, მაშინ როდესაც ბედლები
დამბარბონ უსირცხვილოდ, თითქოს დახუტულ თვა-
ლებში ჩამეფურთხებოის ყველა მათთვის ვინც დააღუპა
წამების ქვეშ, — რომ ვითომ ყველაფერი ეს გამოიყე-
ნებოდა მტკიცე დღივების მოსახვეჭად? მოწამა: კირილე
ანბრევი და მისი მამა. არიან ცოცხლები, თუ იქნენ და-
სოცილნი ერთ და იმავე დროს?..

აი კიდევ ერთი სიცრუე „ლიტერატურის გაზეთი“-ს:
ვითომ ჩემს წიგნშია: „საბჭოელები არიან დემოკრიბი“
და მათი ბუნება ისეთია რომ: „საბჭოელი მზად არის გა-
ციდოს თავისი მამა და დედა ერთი ნაჭერი პურისთვის“. და
მისახსლეთ გვერდები! მატყურებო! ყველაფერი ეს
დაწერილია ისეთიანად, რომ ამხედროს ჩემს მიწართ
ჩემი თანამებმულელები, რომელთაც ნამდვილი ინჰორ-
მაციები არა აქვთ.“ („ფიგარო“ 19—20 იანვარი 1984)

ჩვეულებრივად საბჭოთა პროპაგანდა ძალიან ნელია.
მას რამოდენიმე დღე, ხშირად კვირეებიც სჭირდება რომ
პასუხი გასცეს. ამჟამად კი არაჩვეულებრივად სწრაფი
იყო მისი რაქცია.

18 იანვრის ინტერვიუს მეორე დღესვე „ტას“-ის სა-
გენტომ, იური კორნილოვის, ხელმოწერით განაცხადა:
„სოლჟენიცინის ინტერვიუ საესეა პათოლოგიური სი-
ძულვლითი საბჭოთა კავშირის წინააღმდეგ. იგი გვიჩვე-
ნებს თუ ვაზრწნილობის რა დონემდე დავიდა ეს ანტი-
საბჭოელი. მას ეზიზღება სოციალიზმი საერთოდ და წუ-
წუნებს კონტრ-რევოლუციის დამარცხებისათვის ჩეხო-
სლოვაკიაში. იგი ტყვედ დაასვლეთის რადიოების გადა-
ცემების, რომლებიც დახელოვნებულნი არიან ანტი-კო-
მუნისტურ გადაცემებში და სხვ.

ამის შემდეგ საბჭოთა პროპაგანდამ ვაშლა კამანია
აღ. სოლჟენიცინის წინააღმდეგ, როგორც საბჭოთა კავ-
შირის შიგნით ისე მის საზღვრებს გარეც.

„არხიპელაგ გულაგ“-ის ავტორი და მისი ოჯახი ჩა-
ყენებული იქმნა უაღრეს ნერვიულ დამაბულობის მდგო-

მარობაში; ის ლებულობდა განუწყვეტლოვ მტკიცას,
როგორც ფოსტის ისე ტელეფონის საშუალებით. სოლჟე-
ნიცინი არა ადამიანური სიმტკიცით უმცლველად
ყოველივეს და ერთხელაც არ უღალატნა მის წიგნებს.
საბჭოთა ხელისუფლება თითქოს მერყეობდა, არ იკოდა
რა ვზა აერჩია. ჩნდა რომ მან მიუხედავად მტკიცებისა
ვერც შესძლო აღ. სოლჟენიცინის მორალური სიკვდილი,
ზოლო ფიზიკური განადგურების წინაშე მერყეობდა,
საერთაშორისო აზრის ამხედრების შიშით. ბოლოს ძა-
ლადობის ცდუნებამ სძლია და 12 თებერვალს 1 საათზე,
აღ. სოლჟენიცინი ძალით იქნა დაპატიმრებული და მიყ-
ვანილი პროკურატურაში.

მწერლის ახალგაზრდა მეუღლემ ნატალია დიმიტროვ-
ნა სვეტლოვამ მიიღო „ფიგარო“ სპეციალური კირეს-
პონდენტო, რომერ ლაკონტრი და ვადასცა ვანცხადება
პრესის ყველა კორესპონდენტების მიმართ, რომელიც
აღ. სოლჟენიცინმა დასწერა, დაპატიმრების წინ. ამ
განცხადებაში ნათქვამია: „წინაწარ ვაცხადებ, რომ არა-
ვითარი სისხლის სამართლის ტრიბუნალი კომპეტენტური
არ არის რუსულ ლიტერატურის მიმართ, არც ერთ მის
წიგნზე და არც ერთ რუს ავტორზე. თუ რომელიმე
ტრიბუნალს დაევალება, მე არ გამოვცხადდები მის წი-
ნაშე ჩემი ფეხით. არამედ ხლებდ შეკრულს მიმიყვანებენ.
მე არც ერთს მის კითხვას არ ვუპასუხებ. თუ პატიმ-
რობას მომიხიან, მე არ დავემორჩილები ჩემის ნებით
მათ განაჩენს. უკვე პატიმრობაში, კატორღაში გა-
ვავტარე ჩემი ცხოვრების რვა საუკეთესო წელი; სადაც
გამიჩნდა კობოს სენი. ნახევარ საათსაც ალარ ვიმუშავებ
ჩემი მუხანგველუბისათვის. ამგვარად მე მათ ვურტავებ
სულ უზარდად საშუალებას იყენენ კანონის აშკარა დამრ-
ღვენი: მომკლან სწრაფად, რადგანაც მე ვწერ სიმართ-
ლეს რუსეთის ისტორიაზე“. ამის გარდა სოლჟენიცინმა
შესძლო, სანამ დაპატიმრებდენ, უსტოიისათვის მოე-
წოდებია „არხიპელაგ გულაგ“-ის ჯერ გამოუქვეყნებე-
ლი უქანასკნლი თავი. მისი სათაურია: „კანონი დღეს“
ანუ „საბჭოთა კავშირი არ იცნობს კანონის ბატონობას“.

დაპატიმრებთან 24 საათის შემდეგ ვანცივიზბაჟულმა
მსოფლიომ შეიტყა: 1970 წლის ნობელის პრემიის ღაუ-
რეატი აღ. სოლჟენიცინი აყრილ იქმნა საბჭოთა ნიქა-
ლაქის უღლებებისაგან და გამოძევებული საბჭოთა კავ-
შირიდან. 13 თებერვალს დაახლოვებთ 16 საათზე, საბ-
ჭოთა თეოფერინავმა ის ჩამოსვა ფრანკფურტში, გერ-
გერმანიის ფედერატიულ რესპუბლიკაში.

მას ჯერჯერობით პირი მაგარად აქვს აკრული და არა-
ვითარი განცხადება არ გავუეთებია. საბჭოთა ხელისუფ-
ლებამ გამოაგვა მისი ყველაზე უფრო საშიში კონტეს-
ტატური. მაგარად მძევლებად დაიტყვება მწერალის ცოლი
და შვილები. ცნობილია; მძევლების ბარბაროსულ მეთო-
დებს უზომოდ იყენებს საბჭოთა, როგორც თანამედროვე

ისე სტალინის დროინდელი რეჟიმი.

დასრულდა ერთი ნაწილი ალ. სოლჟენიცინის ტიტანური ბრძოლისა. დღეს ისიც ჩვენსათვის დევნილია და უსამშობლოა. ის უეჭველად მარტოა არ იყო საბჭოთა კავშირში, საბჭოთა ხელისუფლების ასეთი ვაცოკება სწორედ წინააღმდეგს ამტკიცებს, რომ სულ უფრო და უფრო ფართო მასები პასუხიდან აღარ იტანენ ტირანის ძალმომრეობას და აშკარად ირახმებიან ცნობის უღლის დასამსხვრევად. ამას ნათლად მოწმობს ენობები იმ საალყო მდგომარეობის, რომელიც თან სდევდა ა. სოლჟენიცინის დაბატმრებას. (დასავლეთის კორესპონდენტების ცნობით ალ. სოლჟენიცინის დაბატმრების აღწერაში მოსკოვის ქალაქის კვარტალები გაერული იყო სამხედრო ნაწილებისაგან).

კრემლის ბატონებმა უკან დაიხიეს, ვერ გაბედეს ისოდენ სახელგანთქმული ადამიანის სიკვდილი, მაგრამ სიკვდილზე არა ნაკლებია 56 წლის ადამიანის მოწყვეტა თავის ოჯახისაგან, მეგობრებისაგან, მშობლიურ მიწისა და გარემოსაგან, და სრულიად უცხო გარემოში გადმოსროლა, მხოლოდ იმისათვის რომ ის ისევ არ ფიქრობდა და აზროვნებდა, როგორც კომუნისტური პარტ-ბელსძღვანელობა. ასეთი აშმაგი არაფრით არ შეიძლება მოზღეს დასავლეთის დემოკრატიულ ქვეყნებში. აქ კონტესტატორები არ აცლია, ისინი წერითა და ავტოკითით არ კვაყოფილდებიან და ქუჩაშიც აშორის ცნობენ. ბარაკიდებიც არა ერთხელ აღუმართათ პარზის ცენტრში, საფრანგეთმა მხოლოდ რამოდენიმე უცხოელი კონტესტატორი გააძევა, არასოდეს ფრანგი მოქალაქე. ცნობილი ფილოსოფოსი ჟან-პოლ სარტრი მთავრობის ზეერ აკრძალულ უფილტურს „გომუნისტების“ გახუთებს რედაქტორობდა და თავიც მეტად გამომწვევად ეჭირა, მაგრამ მისთვის ის გამომძიებელთანაც კი არ დაუბარებიათ. შედარება საბჭოთა რეჟიმის და დასავლეთის დემოკრატიული რეჟიმების, რა თქმა უნდა არ შეიძლება, მაც შორის ფუნდამენტალური განსხვავებაა არა მარტო ეკო-

ნომიური და სოციალური ხასიათის, არამედ, უფრო მეტად პოლიტიკური, სახელმწიფოებრივი წესწყობილობის ალ. სოლჟენიცინის ტრადლია იმით არის დასაწყობილი, რომ მან „არხიპელაგ ვულაჲ“-ში სხვა რუს კონტესტატორებისაგან განსხვავებით, ამ სისტემის სათაებრად მივიდა და ამხილა, რომ წყალი სათავეშია ამღვრული, მოწამლული, გაბინძურებული. რომ ლენინი, რომელიც საბჭოთა სახელმწიფოს შექმნელია და ახალი ბოლშევიკური რელიგიის მოციქული, სწორად ის არის პაზეზი რუსის ხალხის და მასთან ერთად საბჭოთა ხალხის უბედურების. ეს მან, ლენინმა შექმნა ჩეკა, ლენინმა შემოიღო მასაური ტერორი როგორც ხელისუფლების შესწრაფუნების საშუალებად და შეეცადა მისთვის კონსტიტუციონალური ხასიათი მიეცა. ლენინმავე შექმნა ბოლშევიკური პარტიის სტრუქტურა, მისი ცენტრალური კომიტეტით და გენერალური სამდივნოთი, რომელიც სტალინის ჩაახარა. შემდეგ სტალინმა უფროაფერი ეს, მიიძღება უფრო გაამახვილა. ტირანია ყველა მკაცრი გახადა. ტერორი მასაური, მაგრამ მთავარი ბრალი მანც ლენინს მიუძღვის, და თუ გვინდა, რომ სტალინის დრო აღარ გაემორადეს, მაშინ ლენინის მეოოდებიც და პიროვნებაუ უნდა დაიგმოს.

აი ასეთი დასკვნის გამოტანა შეიძლება ალ. სოლჟენიცინის წიგნიდან: „არხიპელაგი ვულაჲ“. ამიტომ გასაგებია თუ რატომ ავი გააფთვებთ ემზადება საბჭოთა კავშირი დაპყმანის ასეთი სახურები, რომ ამ წიგნმა თავის მოქალაქეებამდე არ მიალწიოს. შექმნას იგივე ატმოსფერო სოლჟენიცინის პიროვნების მიმართ, როგორც სტალინის დროს შექმნა ლ. ტროცკის პიროვნების მიმართ. ხოლო უფრო მეტად ამ წიგნიდან გაგრცვლებას, იგივე ბედი მოეღის რა ბედიც მოუვიდათ, წარსულში, ტროცკისტებს.

შედგეს მომავალი გეჩვენებს, ამეამად კი მივესალმით საბჭოთა კავშირიდან გამომევეულ მამაც რუსს და ვუსურვოთ მისი დაწყებული ბრძოლის კეთილად დავეკრავინება.

მამულს განშორებული..

ირაკლი აბაშიძის ახალი „შემოქმედება“

— ამ თებერვლის მწუხარე დღეებში გახეთმა „სამშობლომ“ ყვევიეთი დაგვჩაგვლა პოეტ-აკადემიკოსის, ი აბაშიძის ვაი პოეზია:

„თებერვალი მიტომ მიყვარს

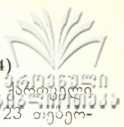
რომ ჩვენს მამულს თებერვალში გაუთენდა შეების დილა“-ო.

ასეთ კაცზე იტყვიან: ოჯახის და გვარის შემარცხენელიაო. ოჯახს და გვარს ვინ ჩივის მთელ საქართველოს რომ არ არცხენდეს, არა გვერნია ამ ნაჯღაბნით საქართველოს აკადემიამ, რომლის ვიცე-პრეზიდენტი ე. აბაშიძე „ბრძანდება“ დიდი სახელი გაითქვას მსოფლიოში.

მანბანს მაჭავარიანი

რავლებს უღმბიელი დრო, დრო მწუხარებით ვიგოვრავლებს უღმბიელი დრო, დრო მწუხარებით ვიგონებ, 22 იანვარს, მძიმე ავადმყოფობის მიერ, უღროოდ მოტაცებულ ძვირფას ვახტანგს. როგორც მოვალ სხვა ლტოლვილ ქართველზე, მაზედაც შეიძლება ითქვას რომ ადვილი არ იყო მისი ემიგრაციაში ცხოვრება: სულ შრომა და შრომა. შრომა ჯერ თურქეთში, მამ მისის სასოფლო მეურნეობაში, მერე საფრანგეთში, სადაც მისი შრომის დრო იყოფოდა ლოკალის სოფლის შინაურ მეურნეობისა და „უნესკოს“ დაწესებულებაში სამსახურის შორის.

მიხეილ ცაბარაძე (1897 — 1974)

დაეწიარა კიდევ ერთი ძველი თაობის ქართველი ლტოლვილი — მიხეილ (მიშა) ცაგარელი. 23 თუთქი- ვალს მივაქილეთ მისი ნეშტი ლევილის ძმთა სასაულა- ოზე, სადაც ეხლა ის განისვენებს მისი ძვირფასი მუღ- ლის, ელენეს (დაბადებით დობოჯგინიძე) გვერდით. ელენეს ხანგრძლივმა ავადმყოფობამ, მერე გარდაცვა- ლებამ, ძალიან დააწუხრა მიშა; ამის შემდეგ, მის ტკბილ მოსალმებასაც თან მოსდევდა სევდიანი ღიწილი და დაობლებული ბავშვის გამომეტყველება.

მიხეილი იყო განსაკუთრებით კეთილი, თავმდაბალი, მორიდებული და ჩუმი ადამანი. მის მუღლესთან ერ- თად მან მუღმიეი შრომით ირჩინა თავი, და ამავე დროს არა ერთი დახმარება გაუწუგია შექიბებაში მყოფ თანა- მემამულეთათვის. ყველასათვის ცნობილია, რომ უქანსა- კნელ მსოფლიო ომის ბოლო წლებში, ცოლქმარმა ცაგარელებმა, განსაკუთრებული მფარველობა აღსოუ- ჩინეს გერმანიის ყოფილ ტუეე ქართულ ახალგაზრდო- ბას, რომლებსაც ჯერ გერმანელები სდევნიდნენ, შემდეგ კი — საბჭოელები.

განსვენებული გულუხვად ეხმარებოდა ქართულ გამო- ცემებს; ახლო ხანში, მისი წყალობით გამოცა ვლასა მეგელაძის მოგონებების მესამე წიგნი. მანვე გაიღო თან- ხები ასოთამწყოზ მანქანის, „ლინოტიპის“ შესაქმნელ, რომელიც მიუძღვნა საფრანგეთში მყოფ ქართველთა სათვისტომოს.

ყოველივე ეს ცხადად მეტყველებს, თუ რა დიღ შეგ- ნებით და სიყვარულით ეუყრობოდა განსვენებული მი- შა ცაგარელი ქართულ საზოგადო საქმიანობას და რო- გორ სწორად აფასებდა ემგრაციის როლს და მნიშუნე- ლობას ამ სფეროში.

ეჭვი არ არის, ქართველი ემიგრაცია მისაბაბად გაიხ- დის მის მაგალითს, არ დივიწყებს და სიყვარულით მო- იხსენიებს.

საუკუნო იყოს ხსენება მისი!

როგორც მე პირადი ისე „თავისუფლების ტრიბუნის“ რედაქცია ღრმა მწუხარების გამოხატუტულ სამართარს ვუცხადებთ განსვენებულის ქალიშვილს, ქალბატონ მედეა ცაგარელი — ლოღობერიძისას.

ლევან ზურაბიშვილი.

გამოიცა კრებული კაქსანსონი 16—17, რომელიც როგორც წინა რვეულები ნაირი მასალებით არის სავეე — ორსვეტიან 192 გვერდზე. მისი შინაარსიც შეიცავს პოეზიას, პოლიტიკურ წერილებს, ნარკვევს ვეფხისტყა- ოსნის სამხედრო რიგიდან, ერთ ისტორიულ საბუთს ზოგო- ნებებს და სხვა მასალას. მისი მწიგნობოგანია დ. შალიკა- შვილის მოგონება: „ანგორა 1921 წელს“. უმჯობესია თქვენ თვითონ იხილოთ იგი და გაეცნოთ ამ კრებულის მრავალფეროვან შინაარსს.

ვახტანგს ოჯახიდანვე მოპყვებოდა ქართული ტრა- დიციები და თვისებები: სიღრმე, პირდაპირობა, შრომის პატივისცემა და გულის სიკეთე. მას ახასიათებდა ერთგუ- ლობა. მისი მეგობრობა იყო ნამდვილი და ასე ვთქვათ უპირობო, ვინაიდან ის სხვა რამეს არ სთხოვდა ჩეგო- ბარს გარდა, რომ მისი ნდობა არ ყოფილიყო გაკუტე- ბული. მუდამ მოხარული მეგობრის სტუმრობათ. ამ შემთხვევაში იჩინდა მზარეულობის უნარს და მგრძნო- ბიერი თამაღც იყო.

ცხოვრებას მისთვის, უნდა ითქვას ხშირად არ გაული- ძია. ნიჭიერს, სიმღერების კარგ მკოდნეს, საუტსოო ბანის მქონეს, ენერგიულს და მრავალი დაღებითი თვი- სებებით დაჯიღობებულს — ცხოვრებამ უტყაით- ში არ არგუნა ის ასპარეზი რაც, უთუოდ, საქართვე- ლოში ექნებოდა — მაგრამ ეს ხომ ლტოლვილთა სა- ერთო ხვედრია!

„უტყაითი“ მისი თანამსახურნი მას დიდათ აცასებ- დნენ. მისი დაკრძალვის დღეს, — გარდა იმ სიტყვებისა რაც წარმოსთქვეს“ სათვისტომოს თავმჯდომარემ ლევან ზურაბიშვილმა და ლევან ფაღავამ, — უ ნ. ე. ს. კ. ო-ს განყოფილების სამმა წარმომადგენელმა თბილი გამოისამ- შვილობელი სიტყვები უთხრეს. განსაკუთრებული ყურადღება მიიპყრო ბატონ ეან-ლუი კარტიეს სიტყვამ, რომელმაც ვიჩინენა თუ როგორ კარვად გაიაცეს და შეა- ფასეს ამ უტხოვრობებმა ჩვენს განსვენებულ თანამემა- მუღლეს ბუნების სიღრმე და მისი ეროვნული ტრადი- ციების ღირებულება.

ვახტანგის უქანსკნელი დღეები გააბედნიერა თავი- სიანების შეხვედრამ. უნდა გენახათ რა უსოზო ბედნიე- რებით შესტყროდა ის თავის ძმას და ძმისწულს, საქარ- თველოდან ჩამოსულთ და მათ გვერდით მყოფ თავის საყ ვარულ ქალიშვილს ალიკას, თურქეთიდან ჩამოფრეხილს. მერე თქვენზე გადმოიტანდა კმაყოფილი ღიმილით სავეე თვალებს: ვითომც თქვენი დასწრებით ეს ბედნიერი წა- მები უნდა განემტკიცა და გაეგრძელებია.

ეხლა ვახტანგი განისვენებს ლივილის სასაფლაოზე აკლდამაში, სადაც განისვენებენ. მამა მისი დავით მაქა- ვორიანი; ღირსეული ქართველი და მრავალ წელთა მან- ძილზე გორის ქალაქის თავი, რომლის სხონეა დაუეეწე- ყარია ემიგრაციაში. და ვახტანგის მერევე მუღლდე: ქე- თეიან ვაჩნაძე.

საუკუნო იყოს ხსენება მათი.

ლ. ზ.

„მ. ტ.“ გულწრფელ სამძიმარს უცხადებს: ვახტანგის ქალიშვილს, ძმებს, ძმისწულებს, და მის ჭირისუფლებს საფრანგეთში: განსვენებულ პარმენ კობახიძის ცოლს და შვილებს: ალექსის და გიორგის.

29678

† პრ.ფ.მ.ს.მ.რ. რენე ლაფონის ბარდაცვალება

მწუხარებით ვუწყებთ ჩვენს მკითხველებს, რომ გარდაიცვალა პროფესორი რენე ლაფონი. განსვენებული იყო ბორდოს უნივერსიტეტის ლიტერატურისა და ჰუმანიტარული მეცნიერების პროფესორი, საფარსვეთის აკადემიის წევრ-კორესპონდენტი.

იგი ჩვენთვის — ქართველებისათვის ძვირფასი იყო, განსაკუთრებით თავისი შესანიშნავი შრომებით ქართულ-კავკასიურ ენებისა და ბასკურს შორის კავშირ-ნათესაობის შესახებ.

ქართული ცივილიზაციის დარგში მოღვაწე ქართველთა უტყობელმა მეცნიერებმა მისი სახით დიდი დასაკლი-სი განიცადეს.

საუტუნო იყოს ხსენება მისი.

† მწუხარებით ვაუწყებთ სასოგადოებას:

— 12 იანვარს 1974 წელს აბონდანის სათვისტომოში გარდაიცვალა ქ.ნ. ელენე შურტული. დასაფლავებულია ლევილის საკრძაღვეზე.

ა. წ. 22 იანვარს, ხანგრძლივი ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა ვახტანგ მაქავარიანი, დასაფ. ლევილის საკრძაღვეზე.

— 7 თებერვალს 1974 წელს, პარიზში გარდაიცვალა დარი ჩოლვაშვილი—კრემერისა. დასაფლავებულია პარიზში პერ-ლაშეზის საკრძაღვეზე.

— 15 თებერვალს გარდაიცვალა მიხეილ ცაგარელი. დასაფლავებულია ლოვილის საკრძაღვეზე.

— 5 მარტს 1974წ. პარიზში გარდაიცვალა ტარეზია ამილახვარი—ჯავახიშვილისა, დასაფლავებულია მისი ქმრის გვერდით ბანიოს საკრძაღვეზე.

— 11 მარტს, ჟუან-ლე-პენში (კოტ-დაზური, საფრანგეთი). გარდაიცვალა უცრად დიდი ბაბაძე. დასაფლავებულია ლევილის საკრძაღვეზე.

საუტუნო იყოს ხსენება მათი.

შემომწირველთა სია.

(1974 წლის 28 თებერვლამდის.)

3. ხ. — განსვენებულ ნიკო ბოკუჩავას კეთილშობილ-ნარად — 500 ფრ.— მილორავა ილია (3,000 ბელგური ფრანკი) — 346 ფრანკი.—ინასარიძე კარლო—300 ფრ. ზალდასტანიშვილი ირაკლი (50 დოლარი)—235 ფრან. გულაშვილი ნიკო, პაპუაშვილი ნესტორ; † ცაგარელი მიხეილ. ელენე დობორჯგინიძე—ცაგარელის კეთილშო-ბის ხსენებლად. ჯამი რაფიელი, მაღლაკელი ილია,

ნანაძე გიორგი, წერეთელი გიორგი; თითოშ 200 ფრანკი. ჯაფარიძე ირაკლი 150 ფრ. ყაველაშვილი გიორგი (1000 ბელგური ფრანკი) — 118 ფრ. შავგულაშვილი გიორგი 110ფ. მელიავე ალ. შუბლაძე ვიქტორ, ბარკაძისა—საკვი; ზუ-რანიშვილი ლევან. დონდუა სერგო, გოგორაშვილი მიხ. ქეთურაძე მიხეილ; არველაძე ლალა, მერლენ შენგელ-ლაისი მირი — განსვენებულ შალვა შუბგელაის კეთილ-შობისაგანებლად; ინაშვილი ვიქტორ; მგელაძე მარტინაძე, ასათიანი ვედევან. ცურკვაძე ნიკოლოზ, ბერევიანი შო-თა, ხაბულაძე ჯაბა, მელუა მირიან თითოსაგან, სიძფრ. აბუთაძე გრიგორი (40 დოლ.) — 94 ფრ. კორძაბა გიორ. 93 ფ. აბაშიძე სიმ. ჟღერტი მელიტონ; თითოსაგან 60ფ. ნანუაშვილი ვანო, მანაბელი ვანო, სულხანიშვილი ალ. (10 დოლ. თითოსაგან)—156,75 ფ. იმნაიშვილი ქრის. გრიგორია მიხეილ, ყიფიანი გიორგი, ვახნაძე გოგლიკ, ალშიბაია კონსტ. მამულაშვილი სტანისლავ, ყორღანია დავითი, ბოლქვაძე გერასიმე, ლოლობერიძე მარიაში, აბდუშეილიანი ლუბა, გრიგოლაშვილი გიორგი,— სტურუა მათეო, ასათიანი გიორგი, პატარიძე იოსარი, ანთელავა ვარლ. ლომაძე გრიგოლ, ყურულიშვილი დავ. ეგნატე ვ. ჯენეიშვილი თამარ, ხომერიკი ვიქტორი, ჩხაიძე კვიროსი, კომპანიონი ანტუან, მეგობრიშვილი მ. ანთაძე აპოლონი, ანთაძე ნიკოლოზი, თითოსაგან 50 ფრ. გაბლიანი ვივი (10 დოლარი) 47 ფრ. „ვ. ს.“ (5 დოლ.) 24 ფრ. წერეთელი გრიგოლ, გავრიანაშვილი მიხეილ, ნოზაძე გიორგი, თითოსაგან 20 ფრ. იორდანიშვილი იას. 17 ფ. 50;—ჯიბლაძე ელია, კვაჭანტრიაძე ვალადია, ინა სარიძე სერგო, ახვლედიანი ბიჭიკო, მაჭავიანი ერასტო, საბახტარიშვილი ვასილი, საბახტარიშვილი—მუსხელიშ-ვილისა თამარ, სარჯველაძე სეო, ლალიძე თამარა, ჰარა-შიძე გრიგოლ, ტოგონიძე გიორგი, ბეგიაშვილი დიმიტრი, გუნია იონა, თითოსაგან 10 ფრანკი.

ჯამი:	---	---	---	6.753,85
მოწოდებების და „თავისუფალი ტრიბუნა“-ს №1-ს აწყობის, დასტამების და დაგზავნის ხარჯები მთლიანად აღდგეს:	---	---	---	2.163,48
მაშასადამე, სალაროში დაგერჩა	---	---	---	4.590,37

ეს სია თვით მეტყველებს მშვენიერად, თუ როგორ მასიურად გამოგვემატუნ ჩვენი თანამემამულენი. ბევრი მათგანი მხოლოდ ძალიან მცირე პენსიით ცხოვრობს და ჩვენი მადლობა მათდამი კიდევ უფრო გაძლიერებულია. საერთოდ, ყველას უღრმესი მადლობა და გულ-ღებობა თქვენი ნდობა გავამართლოთ.

განმორებით ვთხოვთ: თუ თქვენს ნაცნობებში ვინმე „თავისუფლების ტრიბუნას“ არ ლეზულობს, გვაცნობეთ მისი მისამართი.

მ. ტ

მასალები და შემოწირულებანი უნდა გამოგზავნოს ამ მისამართით:
Directeur : G. TSERETELI 193, Avenue du Belvédère 75019 PARIS Tél. : 607.08.14